

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23942
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	80
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 80

LOTUS
TO
MAGISTRATE

lotus n 1 I कमलः, कमलम् ^{Susā} ~~सुसा~~, Sak, Bhartr,

etc — अरनिन्दम् ^{Sak}, etc — पुष्करम् AV, etc

— अभुजः ^{नारिजम्}

— अञ्जम् — ^{अभुजः} ~~अभुजः~~ Kav, Kathas, BhP —

नीरजः, नीरजम् MBh, Kav, etc, नीरकहम् —

नीरकहम् — जलजकुसुमम् ^{MBh 8.4647}, जलजन्मन् n L

— जलद्वयम्, जलेजातम् ^L — सुजलम् ^L —

सरोजम् ^{Kav, VarBrS} — सरोजन्मन् n L —

सरोरुहम् n L, सरोरुहम् ^{Kav, Kathas, etc} —

सरसीकहम् n — सरसीजम् ^{Kav} — सरसीरुहम्

^{Kav} — सरसिजम् ^{Kav, Kathas} — अम्भोजन्मन् n

^{BhP BhP}, अम्भोजयोगि m — अम्भोरुहम्

1 II आस्यपत्रम् ^L — उदजम् ^{BhP 10.14.33}

— कजम् AgP — कज्जम् R, BhP — कवारम्

L — कान्तारम् L — कुटपम् L — कुवम्

L — कैरविणी Bhām — खरदण्डम् BhP 4.6.29,

खरतालम् BhP 3.8.19 — त्रिगम्भीरः L, जम्भीर —

लोमज — दलकोमल Npr — दशाकाक्ष्यम् L —

देवनम् L — नदीजम् W, = नदीजा — पथोरुहम्

L — पणसि m (only L) — पाथोजम् Kav, Rajat

— पाथोरुहम् L — मदनालयः L — मृणालिन्

m L — रमाप्रियम् L — (perhaps) वारिजः MBh

1.3373 — निष्पुपदम् L — शीतलम् L — शृङ्गम्

L — शोभनम् L — शीपणम् L — शीवासः L

— सरुद्धम् — सात्त्विकजन्मन्ⁿ सात्त्विकजम् L

— सारङ्गः_ग (ifc f आ) — सारसम् Gaurap

सूक्तः L — हिमम् W — हिमाद्वयम् W.

'abiding in a lotus' (N of Lakshmi) कमलाख्या R an

army arrayed in form of a l. पद्मः, पद्मम् Mn MBh. the

being a l. सरोजता Naish being of the colour of a l.

पद्म mfn ShadvBr to be like a l. सरोजीय Mn

Nom सरोजीयति Kav the blossom of a kind of l.

कान्तारम् L the blossom of the white l. इन्दुकमालम् L

the blue l. असितोत्पलः Pāncat — ^{जम्}सितेतरसरो ^{Sis} —

अनुष्णम् — इन्दुम्बरम् ^L — इन्दिरालयम्

कन्दोः ^L — कन्दोत्थम् ^L — सुगन्धम् ^L 'bri-

lliant like a l.' (N of Vishnu) पद्मभासः Hariv (v.l.)

पद्मनाभ) 'brilliant with a l.' (N of Vishnu) पद्मभासः

Hariv (v.l. पद्मनाभ) the colour of the red l.

कोकनदच्छवि m L condition of a l. पद्मता

Kavyād 'dwelling in a l.' (N of Brahmā) पद्मात्मः MBh

the edible fibrous roots of some kinds of l. मृणात्म

(also मृणात्तः इ अधर्चादि, मृणात्ती MBh, R) MBh, Kav

etc the fibres of the stalk of a l. कोरकः, कोरकम्

(gana तारकादि) L having l. eyes अञ्चितपत्राक्ष ^{mfn}

the figure of a l. पद्मः, पद्मम् R, MarkP the filament of

the l. काञ्चनम् L ~~the~~ — काञ्चनम् L — गौरम्

L — हरिचन्दनम् L the flower of a l. पिण्डपुष्पम् (L)

the flower of the white l. शतपद्मम् L the form of a

l. पद्मः, पद्मम् R, MarkP the fresh l. of a l. नवदलम्

W 'friend of the l.' (N of the Sun, ~~xxxxx~~ a bee) पद्मबन्धु

m L 'friend of the l.' (the white esculent l. expanding

its petals during the night and closing them in the day

time) कुमुदबन्धु m कुमुदबान्धनः L furnished

by the l. flowers called Padma, Utpale and Kumuda

पद्मोत्पलकुमुदवत् mfn BhP furnished with a l. पङ्कजिन्

mfn MBh — पङ्कजवत् Nīlak on MBh a gold-colour-

ed l. flower सुवर्णपद्मम् Susr a gold l. हिरण्याब्जम्

Kathās — कनकाब्जम् Mālatīm having a l. सपद्मा

mfn Ritus having a l. and splendid सपद्मम् क

mfn 'Sis' 'holding a l. in the hand' (N of Brahmā, etc)

पद्मपाणी m L a kind of edible l. मुत्तालिन्

m मुत्तालिनी f (prob) AV — पङ्कजम् (ifc f ओ)

MBh, Kāv, etc (in Kathās once आ) पङ्. जन्मन् n L,

पङ्. जातम् — पङ्. जम् L, पङ्. रुह n Prasann,

पङ्. रुहम् Dhūrtas, BhP — पङ्. रुह n पङ्. रुहम्

L — रक्तनालः, रक्तनालम् L, = जीवन्ती —

षोडशारम् MW a kind of l. with curved leaves

अञ्जितपत्रः 'looking like a l.' (the resin of the

Pinus longifolia, N of a man) पद्मदशनिः L a l. as seat

(esp of an idol) पद्मारसनम् Hariv, Kum a l. blossoming

during night चन्द्रिकास्तुजम् L a l. fastened in the ear

(as an ornament) शबणोत्पलम् MW l. in hand पद्मकर

mf(आ) Prab a l. which opens by day शतपत्रकम् Cat

— शतपत्रम् MBh, Hariv, R, etc a l. with hundred

petals शतपद्मम् A a night l. चन्द्रेष्टा L the

pericarp of a l. कर्णिका MBh, BhP, etc the pollen of a

1. हरिचन्दनम् L provided with a l. सपङ्कज mf(आ) n

ŚaṅgP a red and white l. जात्युत्पलम् Npr red l. रक्त-

नदम्
कुण्डलम्, रक्तकुमुदम्, रक्तकेरवम्, रक्तकोकिलम् —

अरुणकमलम् — शोणपद्मः (Git) शोणपद्मकम् (L)

— अलपगन्धम्, अलपपद्मम् L — चारुनालकम्

हल्लुकम् Hasy relating to the l. पाद्म mf(इ) n

Pur resembling a l. उत्पलाभ mfn — पद्मसंकाश mfn

MW 'rising out of a l.' (N of Brahmā) कमलभू m Viddh

the root of a l. बलूकः, बलूकम् L the seed of

the l. गालेऽयम् Bhpr 5.6.88 sitting in a l.

पद्मासन mf(आ)n xxxxxxxxxxxxxxxxxxx sitting on

a l. अम्बुजस्थ mfn — कजासनः Heat 'sleeping in

a l.' (N of Vishṇu) पद्मशयः MBh, Hariv a small l..

कमलीका Kād smelling like a l. पद्मगन्ध mf(आ)n

L, पद्मगन्धि mfn R — (N of Vishṇu) पद्महासः L

'smiling with a l.' (N of Vishṇu) पद्महासः L sprung (at

the creation) from the l. (which arose from the navel of

Vishnu) अब्जजः sprung from a l. पद्मोद्भव mf(अ) n

MBh ____ (N of Brahmā, etc) पद्मगर्भः RPrāt (introd) ____

कमलभवः

(N of Brahmā) पद्मगर्भः VarBrS the state of a l.

पद्मला Kāvyād treating of the l. पाद्म mf(इ) n

Pur the tuberous roots of the l. कण्टाद्वयम् L an

unblown l. पद्मकलिका MW a white l. खेतकमलम् MW

खेतपद्मम् Pañcar, Kālac — सितपद्मम् BhP —

सितपुण्डरीकम् Kāv — सिताम्बुजम्, सिताम्भोजम् L —

सितोत्पलम् VarBrS, Hit, Vet — सिताब्जम् L —

पुष्पागः L — शम्भुवल्लभम् L — शारदम् L —

शीतलकम् L — शुचिकारिकम् L — सुगन्धिकम् L

— स्वर्णरागः, स्वर्णराजः L whose eyes are like the 1.

हङ्नीरज mfn MW. ~~abounding in~~ /N/

abounding in lotuses कुमुदवत mfn (Pāṇ 4.2.87)

Ragh 4.19, BhP — पुष्करिन mfn R — कुमुदावास mfn

L — राजमल mfn Ragh 9.19 — (N of a town)

पुष्करावती R, Kathās, Pur an assemblage of 1. कुमुदती

Kaus, Sak, etc ~~ab~~ — कैरविणी (gana पुष्करादि) L

'beloved of 1.' (N of the sun) पद्मिनीकान्तः L consisting

of masses of 1. कमलवनमय mfn Kād consisting of

nothing but 1. कमलवनमय mfn Kād consisting of white

1. सितकमल ^{मय} mf(इ)n Kālac 'containing 1.' (N of

Brahmā) पद्मगर्भः RPrāt (introḍ) a group of blue 1.

इन्दोवरिणी L a group of 1. सरोजरवज्जुम् Kās on Pān

4.2.51 — इन्दुभा — उत्पलवनम् Kathās —

मुणालिनी Ragh, Kād having beautiful 1. सुपद्मा

mfn MW having 1. सरोजिन mfn a multitude of 1.

सरोजिनी Kāv, Sāh, सरोरुहिणी Kir a place abounding

in 1. कुमुदिनी (gana कुपकरादि) Pañcat, Śis, etc

— कुमुदवती L, कुमुदवनम् a place filled with l.

कुमुद्वती Kauś, Śak, etc possessing l. पद्मिन mfn L

— सोत्पल mfn MW a quantity of l. growing in a

thick cluster वनम् (once वनः R 5.50.21) RV, etc.

2 I पद्मिनी — नलिनी MBh, Kāv, Pur, etc —

(the whole plant) जिसनी Kāv, Kathās — (Nymphaea)

उत्पलिनी MBh.

2 II अनीकिनी — अम्बुरोहिणी Kathās, अम्बुरोहिणी

L — पुरकिनी Vāsav.

a blue lotus इन्दीवरिणी L l. growing in forest

वनाब्जिनी Kathās.

'lotus-bearer' (N of a prince) पद्मधरः Bhadrab.

'Lotus-born' (N of Brahmā) पद्मजः BhP, पद्मभवः.

Hariv, BhP — पद्मयोनि m Grihyās, MBh, etc,

पद्मयोनि Hariv — पद्मजजन्म m Hariv —

नलिनीरुहः L — जलजकुसुमयोनि m MBh 8.4647 —

(N of the root of Costus speciosus) पुष्करजम् L.

to resemble a lotus bud

कैरव कोरकीय Nom कैरव-

कोरकीयति

ŚārngP.

wearing a lotus-crown

पङ्कजमालिन mfn BhP.

the lotus-cup कमलवाश mfn.

bright as the lotus-cup कमलवाश mfn.

lotus-dweller पद्मऋवसति m Vcar — (N of

Brahmā) पद्मसदन m Bālar, पद्मसमासन:VP.

lotus-eyed adj कमलक्षेत्र f(आ) MBh, R, etc

पद्माक्ष f(इ) MW — उत्पलाक्ष f(इ) — उत्पलदृश

Mālatīm — अञ्जदृश, अञ्जनयन — कुवलयदृश

f Bhartr, Śāntis, etc, कुवलयनयना Mālav — पुष्करक्ष

f(इ) MBh — पुष्करक्षेत्र — कुशेशयाक्ष Ragh 18.3,

Rājat — जलरुहेक्षेत्र MBh 1.129.27 — पङ्कज Jātakam

— राजीवनेत्र MBh, राजीवलोचन MBh, Hariv, etc —

सरसीजलोचन, सरसीजाक्ष, सरसीजेक्षेत्र Kāv — सरसी-

रुहाक्ष, सरसीरुहेक्षेत्र Kāv — (N of a man)

इन्दीवराक्ष; Kathās.

a lotus-eyed woman जलजाक्षी, जलजेक्षणा Hariv

3626 — पङ्कजाक्षी Amar — पङ्कजनयना Bhām —

जेचना

नीरजाक्षी Vear — इन्दोन्नरदृष्टि^f Bhām — कुलेबायल

Bhām — ताम्ररसेक्षणा Bhām 2.153 — ताम्रजाक्षी Daś

4.79 — नीलसरोरहाक्षी Vear — पङ्करोहाक्षी Bhām —

सरसिजाक्षी Daśak — सरोजदृष्टि^f सरोजनयना,

सरोजनेत्रा Kāv — सारसाक्षी Naish.

a lotus-face n कञ्जवदनम् — मुरव पद्मम् Bcar

— वदनकंजम् MW, वदनपङ्कजम् Kāvyaḍ, वदनसरोजम्

W.

'having a lotus-face (N of the tutelary deity of the

ojhishṭha family) अम्बुजानना BrahmaP.

lotus-faced adj कमलमुख f(३) Mālatīm

राजीवमुख Vcar.

a lotus faced woman राजीवमुखी Vcar — अम्भो-

जवदना Kautukas — सरसिजमुखी Dāsak.

lotus-fibre n मुणात्क (ifc) Kathās, मुणात्कि

Ratnāv — बिसमुणात्क MBh, Susr, बिसोणा APast.

being on a lotus-fibre माणात्क mfn Dhūrtan

belonging to a l. माणात्क mfn Dhūrtan delicate like a

l. मुणात्ककोमल mfn Vikr l. and leaves मुणात्कपत्रम्

n sg Kāv. ~~consisting-of=1~~

consisting of lotus-fibres मृणालमय mf(इ)n Kād

— मृणालिकामय mf(इ)n Naish, Kād (an

armlet formed) of 1. hanging loose शिथिलितमृणाल mfn

Śak an ornament made of 1. निसाभरणम् Śak a place

abounding in 1. निसवती ŚBr possessing a 1. मृणालवती

mfn Śak sows to cut off like a lotus-fibre निसत्रावम्

ind (with तू) Bālar (a bow) strung with a 1. निसगुण

mfn Kum.

lotus-flower n कमलः, कमलम् Susr, Śak, Bhartr,

etc — पङ्कजम् — नलिनम् MBh, Kāv, etc —

नालिकम् L — नालीकः, नालीकम् L — नाली

L — कवेत्तम् L — जलकरङ्कः L — बकसहवासिन्^m

Kuval — बिसकुसुमम् L — बिसजम् L —

बिसपुष्पम् W, बिसप्रसूनम् Śis — रविन्दम् L,

= अरविन्द — राजसूयम् L — वनशोभनम् L —

वारिकुहम् Kāv, Hariv, Kathās — वायुध्वजम् L —

शीतदलम् Amar — शिवशयनम् Sch — शीतलजलम्

L — शी Ø (only L) — शीनिकेतः BhP —

श्याद्विम L — सलिलोद्भवम् R — सुधासूति f

L — सूक्तः L.

'beautiful as a lotus flower' (N of Avalokiteśvara,

etc) पद्मश्री Kārand a beautiful l. सुकमलम् Kālac

a blue l. वनजम् Hariv — कणपूरः, कणपूरम् L

a blue l. stuck into the ear कणनीलोत्पलम् Kuv 'friend

of the l.' (N of the moon) कैरवबन्धु m L the figure

of a white l. महापद्मम् Kathās, MārkP, RāmatUp having

no l. अपद्म mf(आ)n Mricch in a l. मध्यपद्म ind

Vām a leaf of the l. नलिनदलम् long and resembling a

blue l. वनजायत mfn Subh a l. (esp. a white lotus)

कुण्डरीकम् RV, etc a l. etc पद्मादि a l. held in

the hand ~~of~~ as a plaything लीलाकमलम्, लीलातामरसम् Kāv,

लीलापद्मम् Sāh, Kāvyaḍ, लीलाञ्जम् Kuval, लीलाम्बुजम्

Kathās, लीलारविन्दम् Ragh, Kathās a l. opening by night

शशिप्रभम् L a l. ~~of~~ stuck into the ear (as an orna-

ment) लोणकुवलयम् Das a red l. रक्तकमलम् L —

रक्तपद्मम् VarBrS — रक्तवारिजम् L — रक्ताम्भो-

जम्, रक्तसंकोचकम्, रक्तसोमिन्धुम् L, रक्ताम्बुकुहम् R —

रक्तमण्डला W — रक्तमीगृहम् Cat — लोहितशतम् BhP

— शिवपत्तम् L a white l. महापद्मम् L the white

1. (blossoming at night) कैरवम् (gana पुष्करादि) MBh

1.86, Bhartr̥, Kathās, etc a white l. opening by night

शिशिकान्तम् L . ~~to resemble~~

लोत्पल

to resemble a blossoming blue louts flower विकासिनी।

Nom विकासिनीलोत्पलति Sāh. abounding=fn

abounding in lotus-flowers सवारिज mfn Kir

पुण्डरीकवत् mfn AV an assemblage of l. उत्पलिनी

विसनी Kāv, Kathās consisting of hundred blue l.

शतपुष्कर mf(आ)n ĀśvŚr, R consisting of 1. कमलमय

mfn Hcar, Kād — पद्ममय mf(इ)n Hariv, BhP —

(as a garland) पौण्डरीक mf(इ)n Mālatīm consist

ing of 12 l. द्वादशपुष्कर mfn TāṇḍyaBr full of l. पद्मवत्

Hariv furnished with golden l. हेमसौगन्धिकवत् mfn MBh,

(v.l. पद्मसौगन्धिकवत्) a group of red l. रक्तकमलिनी Vās

having a hundred l. शताब्ज mfn DhyānabUp 'having

blooming l. फुल्लोत्पलम् Hit having l. on the surface

उत्कुमुद mfn Kāvyaḍ made of l. पौण्डरीक mf(इ)n

Mālatīm made of l. पद्ममय mf(इ)n Hariv, BhP a

multitude of l. अञ्जिनी gana पुष्करादि — नालकिनी

L — नालीकम् मालिकिनी L, नालीकिनी ह पुष्करादि whose
 feet are adorned with 1. पङ्कजादि mfn Bhr.
अ ध

'lotus-foot' (N of a disciple of Śaṅkarāchārya)

पद्मचरणः Cat.

'lotus-friend' (moon shine) कुमुदसरवी Jātakam —

(the sun) अम्बुजबन्धवः Kuval — अम्भोजबन्धु m Heat

— जलजिनीबन्धु m Gaṇit 1.1.4.

lotus-garlanded. adj पद्ममालिन .

lotus-groupn

जलजिनी

'lotus-handed'

(N of Brahmā)

पद्मपाणिm

Cat.

'lotus-housed' (N of Lakshmi) पद्मगृहा MBh.

lotus-hued adj पद्मा ShadvBr — पद्मरूप

f(आ) — पद्मनक्षर MBh, R, पद्मवर्ण Haviv

— (X a ruby) पद्मरागः L, पद्मरागकः Hcat.

'the lotus-hued one' (N of Śrī) पद्मा Mn, MBh, etc.

'lotus-king' (N of sev. men) पद्मराजः Rājat.

lotus-lake n पद्मसरसः ✓ n MBh, Rājat, Pañc.

lotus-leaf n पद्मपत्रम् MBh — पद्मिनीपत्रम्

R — पद्मान्तरः MW — पुटकिनीपत्रम्^{Sak} —

विसनीपत्रम् ML.

like a lotus-leaf पद्म - पत्राभ - निभ MBh resembling

a l. पुण्डरीकदलपत्रम् mfn L a young l. (still rolled

up) संवर्ति f W. 'rolling'

'eating lotus-leaves' (a swan) अब्जादः VarBrS

having eyes like l. पटुजपत्रनेत्रः_{an} MW.

lotus-like adj उत्पलम् .

face-lotus (i.e. lotus-like face) आननाञ्जम् having

long l. eyes शतपत्रायतेक्षणम् MBh a l. hand पद्मकरः

BhP a l. heart हृदयम्भोजम् Kathās.

lotus-shaped adj पद्माकार MW.

'lotus-line' (a line in the palm of the hand indicating

the acquisition of great wealth)

पद्मरेखा

L.

'lotus-marked' (a king) पद्मलङ्घनः L.

'lotusnaveled' adj (N of Vishṇu, Krishna) नलिननाभः

Kād.

Lotus nelumbium कोमलदलः, कोमलदलम्, कमल =

lotus-plant n पद्मिनी (ifc), पद्मिनीक mfn

— कमलिनी Kathās — मृणालिनी Ragh, Kād —

अम्बुजिनी Naish — अम्भोजिनी Kathās, etc —

राजीविनी & पुष्करादि — कुटपिनी Npr,

= कमलिनी — पाथोजिनी Prasannar — विसनाभि

f L, पद्मिनी — विसलता Śringār — रूपजा

L.

'beloved of the lotus-plant' (the moon) राजीविनी -

जीवितवल्लभः Vcar a leaf of the l. मालिनीदलम् Kāv

a l. in full bloom फुल्लनालिनी Mricch the whole l. विसम

MBh 12.7974 a young l. बालकमलिनी Mālatīm.

a number of lotus-plants कमलिनी a place abound-

ing with l. कमलिनी MBh, Ragh, etc a pool abounding

with l. कमलिनी MBh, Ragh, etc.

lotus-pond n अब्जसरस n Hit — तामरसी

MBh 4.220 — नालिनी MBh, Kāv, Pur, etc — पङ्कजिनी
क

Kāv, Pur, पङ्कजिनीसरस, पङ्कजकहिणी Vcar —

पद्मिनी MBh, Kāv, etc.

lotus-pool n पद्मालोकः (ifc f आ) Bhartr,

Kathās — पुष्करिणी. RV, etc — पौष्करिणी L,

पुष्करिणी !

lotus-root n पद्ममूलम् L — शकलोः Gobh

(Sch), शालूक — विसशालूकः (१) L — गजाशना L

— मृणालक (ifc) Kathās, मृणालिका Ratnāv.

an edible lotus-root मुञ्जरम् L an esculent l.

शालूक n L.

'lotus-seat of poets' (N of Brahmā as a supporter of

poets) कविकमलसयान m Prasannar 'having a l.' (N of

Brahmā) पुष्करविष्टरः BhP.

'lotus-seated' adj (Lakshmi) अम्बुजासना Daś.

lotus-seed n पद्मबीजम् L — ^{बीजम्} पुष्कर L Mricch,

Susr — पद्माक्षम् W — भेण्डा L.

'resembling the lotus-seed' (the seed of Euryala

ferose) पद्मबीजाभ ~~म~~ mfn L.

'lotus-son' (N of Brahṃā) सरसि सूनु m Bhām.

'lotus-sun' (N of a writer of history of Kasmīra)

पद्ममिहिरः Rājat.

sitting on a lotus-throne पद्मजासनस्थ mfn Var.
 २६

'the lotusthroned' adj (N. of Brahmā) नल्लिनासिनः Kād.

lotus-wreath n पुष्करस्रज f TandBr —

पुण्डरिस्रजा TS, TBr.

'wearing a lotus-wreath' (N of a man) पुष्करमासिन् m

MārkP wearing a l. पुष्करस्रज mfn RV, AV, ŚBr.

loud (as a noise) adj I विपुल f(आ) PārGr,

MBh, etc — गुण Hariv — (as a shout) स्फार

f(आ) Kāv, HPārīś, Pāñca — उत्ताल L — तार

TāṇḍyaBr 7.1.7, TPrāt, Śikshā, MBh 7, Mricch, etc — उच्च

Bhartr, VarBrS — उच्चैः ind — उच्चैः ind (some-

times used as an indeclinable adjective) Pāñcat, etc —

(as noise) महत Lāty. ~~+++~~ आहू ind

II अट् ind I — उदग्र R — उद्धृत MBh,

Hariv (sometimes उद्धृत) — उपबिमत TS, AitBr —

दुमत RV, AV — निरुक्त SBr — निहायवत्

Bear — परिक्वणन् Nir 6.1 — पुष्कल f(आ) MBh,

Hariv, Pur — (to sing) मदपटु ind Ragh — रास्पिन

RV 1.122.4, रास्पिर RV 5.43.14 — इष RV —

सम्भृत MBh 7.3911 — सस्वन f(आ) MBh —

सुस्वर f(आ) MBh, R, etc — स्वनवत् MaitrUp, MBh,

etc — स्वरवत् AitBr, Vait — स्वरितु RV —

स्वयं f(आ Ved ई) RV.

accompanied by loud laughter सोत्कृष्टहसितस्वर R

to groan 1. परिनिःस्तान् परिनिःस्तनाति R half 1. and

very loud मधममोच्चस्तर f(आ) Vait having a 1. voice

उध्वेवाच — उध्वगिर having 1. hymns of praise

बृहदुन्मथ RV, VS 1. and lasting long (a tone) तारदीर्घ

Kathās 101.57 a 1. but slow manner of singing उत्तरमन्द्रा

ŚBr, KātyŚr a 1.-cry महानादः MBh, MārKP 1.-crying

महाविराव f(आ) Ragh 1. lamentation निरुदितम्

Uttarar a 1. noise महाधोषः L a 1. note रूपः RV,

VS, Kāth — तारः, तारम् TāṇḍyaBr 7.1.7, TPrāt, Śikshā, MBh

7, Mṛicch, etc '1.' (said of voice) पञ्च 1. (said of

a particular Svvara) कु SāmavBr, TPrāt 1. (said of

sounds) बृहत् f(अती) RV a 1. sound उत्तरचनः BhP

— तारनादः — प्रोत्कृष्टम् Hariv — उद्गारः MBh,

Sānti's, etc — नादः RV, etc — प्रधानः Dharmasarm

1.-sounding महास्वन f(आ) MBh, R, महास्वर R —

नाद
महास्वन f(आ) MBh, R — उन्मुखर Prab —

पवन
तुनिपवनर RV 4 f, तुनिपवनि RV 1 f, 5 f, तुनि ५

RV 166.1, 1, 5.16.3, 9.98.9 — तुनीरवस RV 10.64.4

& 16 — परिकृणन Nir 6.1 — बृहद्रवस VS —

व्याधुष MBh — इरुष्य RV — स्वरण RV 1.

18 — (a conch shell) बहुनादः L — (N of a river)

बृहद्बुधनी MBh 1.-sounding language वागडम्बरः,

वागडम्बरम् Kāv 1.-sounding like the sound of a kettle

drum श्रेरीस्वनमहास्वना MBh 1.-sounding (said of the Maruts)

प्रशंस RV 1. with praise प्रशंसामुखर Rājat to

make a l. sound. सम्मुद्ये सम्मुद्यति Ragh 'making

a l. noise' (N of a Dānava) महाद्वनि m Hariv the not

having too l. a voice (one of the 80 minor marks of a Buddha

Buddha) नात्यायतवचनता Dharmas 84 not l. (as the

voice) अस्वर R 2.42.26 pronouncing a name out l.

नामधेयम् प्रकाशम् कृत्वा ŚāṅkhGr raising a l. cry

विमुक्तकण्ठ Amar sounding l. तारस्वर Pañcat l,

Kathās 6.58 — सुद्योषद्योष f(आ) MBh speaking

with a l. voice उच्चभाषिन् sweet and l. (as a voice)

कलोलोत्ताल f(आ) Gīt 1.47 to utter l. cries परिणद

परिणदति Pāṇ 8.4.14 very l. सुविपुल f(आ) MW

— प्रोत्ताल Prasannar — तारतम TāṇḍyaBr, VPrat 1

— सुतार f(आ) Bhartr — महाशब्द f(आ)

Kathās — उच्चैस्तर — सूच्यैः ind ĀpŚr — अहह

ind L — सुकुमुल f(आ) MBh — सुनिनद Pracand

— सुस्नन R — हादिन् MBh, VarBrS, 'Sis —

हादिन्
हादिन् VarBrS, (v.l.) हादिन् very l. laughter
L

स्वनि

महीयस् (with हास) ~~is~~ a very l. sound अत्युच्चैः

m 'a very l.-speaking' (N of Śiva) सुमहास्वनः MBh with a

l. voice उच्चैः शब्दम् ind Prab — उच्चैः कारम् ind

Comm on Pāṇ 3.4.59 — प्रौढस्वरम् ind Pañcad.

louder adj उच्चैस्तर — उच्चैस्तरम्^{Ap.}

loudest adj अहिष्ठम् ind RV.

loudly महास्वनम् ^{ind} ^{L^{MW}} — अनीचैः ^{ind} —

दुमत ^{ind} RV — बाढ ^{mfn} RV — सस्वरम् ^{ind}

VP.

to call loudly प्रक्लन्द (only aor 3 sg प्राक्लन्)

RV 5.59.1 called 1. पञ्जहोषिन् ^{mfn} to invoke 1. प्रक्लन्द

(only aor 3 sg प्राक्लन्) RV 5.59.1 1. praised बृहच्छोक

BhP praising 1. प्रशंसाभुस्वर ^{mfn} Rājat sounding 1.

नानदमान ^{mfn} Hariv very 1. अत्युच्चैः ^{ind} —

प्रोच्चैः ^{ind} Kathās, Pañcat — उच्चैस्तमाम् ^{ind} Comm on

Pāṇ L.

loudness n उच्चस्वम् .

loud-roaring महाविराज mf(आ)n Ragh.

louse n ± यूकः

(more commonly) यूका Mn,

Kathās, Susr, etc, —

~~३~~ आपाति m L — उत्कुणः L — किटिभः L,

किटिभक्: Divyāv — केवाटः L — पाति f (in

most meanings and ifc f also इ) L — पेचकः L —

प्रावारकीटः W — रोमविध्वंसः W — लोमकीटः Kālac

— षट्चरणः L — षट्पादी, षट्पदः L, षट्पदी

MW. †††

a hair-louse लोमयूका Kālac a kind of l. वाटि

f L — (said to infest the roots of the eyelashes)

सूक्ष्ममृत्चरणाः L a l. and its egg मूकालिक्षम VarBrS,

Mārkaṇḍīya a l. in the eyelashes पक्ष्ममूकः L a l. in the

hair केडाकीटः Mn, Yājñ, MBh, etc a l. which infests

cattle पक्ष्ममूकः Gal ~~अ/ल/मृ/क्ष/म~~ — पक्ष्ममूकः Gal

N of a l. मन्दविसर्पिणी Pañcat that on which a l. has

fallen केडाकीटावपतितः mfn MBh 13.1577 young l. लिक्ष्म

Mn, Yājñ (m.c. also लिक्ष्म VarBrS) लिक्का .

lovable adj

वेन्य

RV.

love n I प्रेमन् m n TS, Br, Kāv, etc (alsopl) — प्रेमभावः R — प्रेमबन्धः ŚārngP, Rājat,

प्रेमबन्धनम् BhP, प्रेमाबन्धः Amar, Ratnāv, Venīś —

प्रीति f (with gen, loc or ifc) MBh, Kāv, etc — प्रियता

Kathās, Rājat — प्रियम् MBh, Kāv, etc — स्नेहः

(स्नेहम् g अधिच्चादि ifc f आ) MaitrUp, MBh, Kāv,

etc — स्नेहप्रवृत्ति f Śak — अनुरागः — अनुरक्ति f

— सारागता Pañcat, सारागत्यम् — अनुरञ्जनम्

— (esp.) रागः (ifc आ or इ) Up, Mn, MBh, etc

— कामः RV, VS, TS, AV, ŚBr, MBh, R, etc — कामः

— कामिला, कामित्वम् — कण्ठ m — मनोजः

Kāv — मनोभू m Kāv, Kathās — मनोभवः (ifc

f आ) MBh — मनसिजः Kāv, मनसिज्ञः ~~Vikr~~ Vikr

— मन्मथः MBh, Kāv, etc — मन्मनः Kāvyaḍ,

Sen — संकल्पजः MBh, संकल्पजन्मन् mfn Vas, Kād,

संकल्पभवः L, संकल्पयोगि m Kālid — संकल्प mf n सम्भव

L — शृङ्गार Kāv, Rājat, etc — शृङ्गारकः MW

(शृङ्गार) — (as 'the horned' or 'the strong one') शृङ्गारः

— कन्दपः MBh, Bhag, Susr, etc — स्मरः (ifc

f आ) AV, etc — मदनः (ifc f आ) MBh, Kāv,

etc — प्रणयः MBh, Kāv, etc — भावः MBh,

Kāv, etc — भावजः .

II अनुरागि f — अपह्वः R — अभिमतता —

उज्ज्वलः L — कवः (√ Kṛi, Un 1.155) L

— खरु m Un — कोशिकः L — कोशिकः (gana

भिदादि) L — चित्तजः Daś 12.50, चित्तजन्मन् m

Daś 8.136, Mālatīm 1.20 — चित्तभू m W — चित्त^{येनि} L

m Ragh 19.46 — जुष्टि f RV 1.10.12, 7.33.4, 10.11.1

114.1, AV, TS 1, SāṅkhŚr, Lāṭy — सप्तध्वजः Bhatt 8.

48, सप्तकेतनः Bhartr, Ratnāv — इ m W —

तिश्रः Uṇ 2.12, Sch — सन्धित्रम् L — (as a reli-

gious principle or mean of salvation together with karma,

'works' and jñāna, 'spiritual knowledge') भक्ति f SvetUp,

Bhag, Kāv, Pur, etc — भगः (भगम् L) RV, AV,

Br, KātyŚr, BhP — रः — रङ्गः L — रण-

रणकम्, रणरणकः W — रथः — रमकत्वम्

MW — रसः (ifc f आ) MBh, Kāv, etc — रिधमः

L — लालितम् MW — वन (only in gen and loc

pl वनाम्, वंसु) L — बहुभता MBh, etc, बहुभत्वम्

Mālav — वाहुभ्यम् Rājat — वेना RV — शरीरः

(ifc f आ) MBh — सम्मति f W — सुभगता

VarBrS — स्वान्तजः Gīt — हायम् MBh, R, etc.

'abode of love' (pudendumuli ebre) मनोभलागारम् Bhpr

absence of 1. नैः स्नेह्यम् Mn 9.15 addicted to 1.

सोनितामन्मथः MW affected by 1. इट्टुगारित mfn MW

affected with 1. रत्न mf(आ)n Mn, MBh, etc affli-

-cted by 1. कामार्ति mfn W angry through 1. प्रणयकुपित

mfn Megh arousing 1. स्मरदायिन् (Kir) स्मरदीपन्

(Ragh) mfn an arrow of the god of love 1. कामबाणः —

कामशरः Pañcat — कामामुधम् as sweet as 1. रतिरस

mfn Megh attracted by 1. स्मराकृष्ट mfn Kathās &/

averse from 1. प्रणयविमुख mf(ई)n Megh being in a

state of 1. मदनान्वश्य mfn Sak being in the enjoyment of

love रहःस्थ mf(आ)n VarBrS being in 1. कामवत्

mfn MBh, R, — काम mf(आ)n (Pāṇ 3.2.167) L —

भावस्थ mfn Kum — मन्मथवत् mfn R — प्रसक्त

mfn MBh, Kāv — रतिकर mf(इ)n VarBrS — रक्तभाव

mfn Hariv — मदनभावस्था Ratnāv being in l. with

आसक्तभाव mfn Dās the being the god of l. कामदेवत्वम्

Kathās belonging to the god of l. स्मारः ~~Naish~~ Naish

— मान्मथ mf(इ)n Vcar belonging to the(5 arrowed)

god of l. पाञ्चदश mf(इ)n Kathās belonging to the

god of l. मारीय mfn Kathās betraying l. (as speech)

सकाम mf(आ)n Pañcat blinded through l. कामान्ध

mfn Mn 7.27 (v.1.), Subh the bonds of l. रेहबन्धः MBh

bound by 1. कामबद्ध mfn — स्नेहबद्ध mfn MBh 'the

burning up of the god of 1. by 'Śiva' (N. of a chapter of the

LingaP) कामदहनम् capable of exciting 1. स्मरसङ्ग

'Śis causing 1. अनुरागिन् mfn — (N of being attending

on Skanda) मन्मथान्नरः MBh concerning 1. मान्मथ mf(इ)n

Kāv consisting of 1. स्नेहमय mf(इ)n Mricch, Hcar

cruel 1. स्मरशब्दः MW (in dram.) declaration of 1. युष्मद्

Daśar, Sāh, Pratāp deeply in 1. कामासक्त mfn W —

सुशीलकाम mf(आ)n Daś, तीव्रमन्मथ deserving 1.

प्रियाहि mfn MW dominated by 1. कामाधिष्ठित mfn W

endowed with 1. रेनेहगुणित mfn MW engrossed with 1.

कामासक्त mfn W entirely under the influence of the

god of 1. मदनमय mf(इ)n Kāv exciting 1. स्मरकार

mf(इ)n VarBrS — रञ्जक mf(इक)n Cat — (N of

a Surāṅga) मन्मथसञ्जीवनी Sinhās fallen in 1. जातकाम

mfn — जातमन्मथ mfn MBh /// feeling 1. शृङ्गारिन्

mfn Kāv, Sch filled with 1. मान्मथ mf(इ)n Kāv

— रसाभ्यन्तार mfn Ml — समन्मथ mfn Ritus

the fire of 1. कामाग्नि m — कामानतः W the

first emotions of 1. भानाकृतम् Amar fit for exciting 1.

प्रेमणीय mfn Buddh full of l. प्रेमवत् mfn Subh

full of l. स्नेहमय mf(इ)n Kathās — सकाम

mf(आ)n MBh, Kāv, etc — सरस mf(आ)n Kāv,

Kathās — मारवत् mfn Nalōd a girl in l. with

another विगता L the god of l. कामदेवः — कन्द

m — ~~मदनः~~ मदनः MBh, Kāv, etc — मादनः L — मदमित्तु

m L — मदरागः L — मनसिजः Kāv, मनसिरायः Vikr

— मनोजः Kāv — मानसजन्मन m Kathās —

मनोभवनः MBh, Kāv, etc — मनोभू m Kāv, Kathās

— मन्मथः MBh, Kāv, etc — मनोमथनः Pañcar

— मनोदाहिन् m L — मन्मनः Kāvyaḍ, Sch —

संकल्पजः MBh, संकल्पजन्मन् mfn Vas, Kād, संकल्पभवः

L, संकल्पयोनि m ~~Kā~~ Kālīd Kālīd — संकल्पसम्भव mfn

L — पुष्पकेतनः L, पुष्पकेतु m MBh, पुष्पचापः

Kathās, पुष्पधनुस्, पुष्पधन्वन m Kāv, पुष्पध्वजः

L, पुष्पबाणः — पुष्पामुधः Kāv — अङ्गुलिः L

अदेहः Gal — इक्ष्वरः — कञ्जसू m L —

किङ्किरः, किङ्किरातः L — कुन्ताः ~~X~~ Gal — ^{मार्गजः} कुसुम ।

Kād, कुसुमबाणः — गुल्फः Un — गृध्र m Un l.

24, गुल्फ — चित्तजः Daś 12.50, चित्तजन्मन् m

Das 8.136, Mālatīm 1.20 — चित्तभू m W — चित्त^{मोनि}

m Ragh 19.46 — चैत्रसरवः L, Sch — जराभीतः Gal

जराभीरु m L — शषकेतनः Kuval 33 — शषध्वजः

Bhatt 8.48, शषकेतनः Bhartr, Ratnāv — दु m W

— दपकः L — देहजः Das — निषद्वरः L —

पटीरः L — प्रसूनबाणः Kām, प्रसूनाङ्गुगः (Naish) प्रसूनेषु

m L — बन्धित्रम् L — भावजः W — मधुदीपः L

— मधुसरवः L — मधुसहायः Cat — मधुसारथि m L

— मधुसुहृद् m L, Sch — महोत्सवः (ifc f आ) L

— मारः Hariv, Kāv, Kathās — मीन केतनः L,

मीनकेतु m Vcar, मीन लग्नः Vcar, L — मुर्मुरः

L — मृगाङ्गु m Bālar — मौवनोदमेदः L —

रणरणकः Dhūrtan — रतनाराचः, रतनारीचः (only L)

— रतिपति m Kāv, Pur — रमः (only L) रमणः

L — रमति m (only L) — रवीषु m L (v.l.)

वरीषु) — रागचूर्णः L — रागरञ्जु m Vās —

रामिलः L — रत्नपाशः L — रत्नान्तबाणः Dās —

बाधित्रम् Un 4.172, Sch — वरीषु m L —

नयः L — नरानामोक्षः Ritus — नामः L —

वितनु m Gīt — विषमिन् m L — विस्मापनः L

— शम्बरदारणः Gīt — शम्बररिपु m Bhām — शम्बर । सूदनः

L — शम्बरान्तकरः Hariv — शरीरः (ifc f आ)

MBh — शरिन् m L — श्वरम् L —

सेसारगुरु m L — सन्धान्विन m L — सत्त्वचरके । तनः

Daś — साध्याः L — सूतशरः M1 — स्मृतिजातः

Dharmaś the god of 1. considered as a tree कामतक m Śak

God of 1. represented sometimes as a son of Saṃkalpa कामः

BhP 6.6.10 the goddess of 1. रती MBh, Hariv great

1. महानुरागः MW — हर्तु m L great 1. for सुभक्ति f

Hcat having a heart penetised by 1. हृच्छयानिष्ट mfn MBh चेतन

'having flowers for his bow', Kāma (the god of 1.)

कुसुमकामुकः Śis 6.16, कुसुमकेतु Vāsav, कुसुमचापः

Ragh, Ritus, Ratnāv — कुसुमधनुरा ^{धन्वन} m Viddh, कुसुम +

m Ratnāv having 1. सप्रेम mf(आ)n Kathās having

1. for प्रतिमत् mfn (loc, gen, or acc) MBh, R, Hariv,

MarkP having 1. for a shaft कामशलय mf(आ)n AV

3.25.2 the hermitage of the god of 1. कामाश्रमः, कामा-

शमपदम् R 1.25.17 implement of 1. (as perfumes etc)

स्मरोपकरणम् VarBrS in accordance with 1. यथाप्रीतिर्मेव

mfn MBh in 1. कामाति mfn W — मन्मथिन् W mfn W

— उत्कण्ठित mfn Mālav in l. with कामिन् mfn (acc

or with सह or साधर्म) RV, AV, ŚāṅkhŚr, MBh, R, Śak,

etc — कामुक mf(आ)n (acc) TS 6 — अनुरागवत्

mfn infatuated by l. काम मोहित (often in comp) mfn

influenced by l. कामाधिष्ठित mfn W influenced solely by the

sentiment of l. भावैकरस mfn Kum the joys of l.

यौवनसुखम् Mṛicch Kāmadeva or l. हृच्छयः MBh,

BhP a kind of l. धवलः Bhpr look of l. हृभक्ति f

Dhūrtas 'l.'s abode' (the Āśoka tree) रमराधिवासः L 'l.'s

adversary' (N of Śiva) कामादि m R 7.6.31, Prasanna

~~figure~~ 'l. -ambrosia' (N.of a metrical list of 112 names of

Krishna, etc) प्रेमामृतम् l. and hatred रागद्वेषौ m du Mn

12.26 'l.-barbarian' (cruel love) स्मरशब्दः MW l.

between two persons which springs from some previous cause

पूर्वरागः Sāh 'l.-bud' (N.of a woman) काममञ्जरी Daś

'l.-column' (the male organ) स्मरस्तम्भः L l. compared

to a creeper रतिवल्ली Kathās l. compared to a tree

मनोभवकुम्भः Kāv l. conceived as a tree मनसिजतरु m

Mālav 'l.-covered' (N. of the god of love, of Rāma)

रागच्छेदः L 'l.-destroyer' (N. of Śiva) स्मरहरः Kautukas

1. directed towards son पुत्रगतस्नेह R 1 '1.-dwelling'

(Pudendum muliebre, etc) मदनात्मः L '1.'s favourite'

(spring, etc) कामवल्लभः W '1.'s favourite' (N. of Aniru-

dha) स्मरवल्लभः L 1. for सम्प्रीति f (loc, gen) MW Mn,

MBh, etc — वात्सल्यम् (gen, loc or comp) R, Kālid, etc,

वात्सल्यता (ifc) BhP '1.'s friend' (The spring, etc)

स्मरसरवः Kum '1.-hero' (a man of great generative power)

रतिशूरः Pañcar '1.-hook' (a finger nail, etc) स्मराङ्गुलिः

L '1.- increase' (N. of a pastic plant) स्मरवृद्धिः MW f L,

नन्दः

स्मरवृद्धिसञ्ज्ञः MW '1.'s joy' (a kind of mango) मन्मथा L

L '1.-kindler' (a sort of hair oil) स्मरेदीपनः VarBrS

'1.-liquid' (saliva) स्मरासवः L '1.-market' (a prostitute

etc) स्मरवीथिका L 1. of a husband भर्तृस्नेहः 1. of

friends बन्धुप्रीति f Megh 1. of life प्रियजीवितता

Sāh 1. of relations बन्धुप्रीति f Megh 1. of worldly

existence भवभावः NilarUp 1. personified कामः

AV 9.12, 19, VS, Pargr '1.-preceptor' (N. of Vishṇu) स्मरगुरुः

m L '1.-pride' (the jealousy of love) प्रणयमानः W 1.

proceeding from acquaintance संस्तवप्रीति f Kathas '1.'s

shaft' (an arrow of the god of love) कामशरः Pancat '1.-

sign' (a partic. musical instrument, etc) स्मरध्वजः L

'1.-song' (N. of a son of Devakī) स्मरोद्गीथः BhP '1.-

source' (N. of Kāmadeva) बृहदारयोजि m L '1.-sport' कामोक्ति

(amorous sport, etc) कामोक्ति m L '1.-thirst' (N. of

a dancing girl) मदनतृष्णा Kautukas 1. towards प्रेमन

m n (loc, or comp) TS, Br, Kāv, etc (also pl) 1. towards

men लोककान्या MBh modesty caused by 1. बृहदारयोजि Sak

money given from 1. प्राप्ति धनम् R 'mysteries of 1.' (N.

of an erotic work by Kokkoka) रातिरहस्यम् N. of the god of 1.

शनिवरधनः Hariv object of 1. कामः RV, VS, TS, AV,

SB̄r, MBh, E, etc one whose l. has grown strong रुढप्रजम्

mfn ones whose / sole feeling is l. इष्टुनैकरस mfn MW

one worthy of l. स्नेहभूमि f Malatīm out of l. for कामेन

ind कामाय, कामे ind (gen. or dat) RV, AV, TS, SB̄r,

ChUp out of l. towards thee त्वाया ind RV 1.8

overcome by l. स्मराकृष्ट mfn Kathās the passion of l.

मारः Hariv, Kāv, Kathās joining with l. स्मरातुर

mfn VarBrS स्मरोत्सुक mfn W the pleasure of l.

रतिरसः Amar possessing l. and the other Rasas रसवत्

mfn MW produced by l. मान्मथ mf (इ)n Kāv relating

to 1. मान्मथ mf(इ)n Kāv — इटङ्गारिन् mfn Daśar

relating to the god of 1. स्मारः Waish relating —

को सुमायुध mfn Vet 20.19 — पौष्पकेतव mfn Bālar

(God of 1.) represented as a son of Brahmā. कामः VP

(God of 1.) represented as son of Dharma and husband of Rati

कामः MBh 1.2596 ff, Hariv, VP representing the god of

1. कामदेवमय mfn AgP the sentiment of 1. रसज्येष्ठः^W

sexual 1. कामः — (esp.) स्मरः (ifc f आ) AV, etc

— मनोभ्रमः MBh, Kāv, etc — पल्लवः, पल्लवम् (ifc f

आ) L — हरदग्धमूर्तिः shame caused by 1. इटङ्गारिन् (उ.उ.)

'Sak showing l. स्नेहकर्तृ mf(स्नेहकर्त्री)n Pañcar sickness

induced by l. (said to be one of the Bhāvas, ~~स्नेह~~ रुजाकरः)

MW skilled in the art of l. रतिज्ञ mfn Hit slow

in l. मनसिमन्द mfn MW spontaneous l. तत्प्राप्तकम्

Mālatīm the ~~state~~ state of being in l. with अनुरागिता

state of the body produced by l. स्मरदशा Megh (in rhet)

rhet.) a subdivision of the Śringāra or sentiment of l.

(described as successful love leading to union) सम्भोगः

(ifc f आ) Dāsar, Sāh, etc subjection to l. कामवशः

MW 'taming l.' (N. of a libidinous woman) कामदमिनी Pañcat

the taste of 1. रतिरसः Amar through 1. प्रेम्णा Ved

प्रेम्णा ind RV, TS, MBh ~~xxxxxxx~~ tormented by 1.

हृच्छयपीडित mfn MBh a treatise on sexual l. कामशास्त्रम्

MBh, = कामसूत्र universal l. त्रिकानुरागः Sāh 'uttering

sounds of 1.' (the Indian Cuckoo or koil) मदात्तापिन् m

L the weapon of the god of 1. कामायुधम् W 'a well of

1.' (pudendum mulicbre) कन्दपक्वपः L with 1. प्रीतिपूर्वम्

— सप्त^{डा} रक्म ind Mricch a woman in 1. स्मरवती L

words of 1. स्नेहवचस n Bear wounded by the god of 1.

वि कामविद्य mfn.

to long for love इटुङ्गारीय Nom इटुङ्गारीयति

Sants to resemble the god of 1. मदनाय Nom मदनायते

Hariv.

love vb I कम् caus (^{कामयते,} (ep also कामयति)

RV 10.124.5, 125.5, ŚBr, MBh, etc कम् cl 1 Ā (not

used in the conjugational tenses) Dhātup 12.10, ŚBr 11,

BhP अभिकम् TBr, अभिकम् ^{caus} ~~caus~~ अभिकामयते

MBh, BhP हृदयेन Mricch .

II अनुकथ cl 4 अनुकथ्यते or ep. अनुकथ्यति

अभिहृय RV 10.112,6, AV, ŚBr 14 कम्

आका RV का (with acc. and dat.) RV, कन्

क्षम् cl 1 & 10 क्षम्पति, क्षम्पयति

Dhātup 32.77 — जुष् caus Ā RV — प्रणी

प्रणयति, प्रणयते MBh — प्रतिहर्ष प्रतिहर्षति,

प्रतिहर्षते RV, AV — प्री cl 9 प्रीणीते cl 4

प्रीयते (ep. and m.c. also प्रीयति, प्रियते, प्रियति)

MBh, R — भज cl 1 Ā rarely P MBh, Kāv, etc

— रस cl 10 (Dhātup 35.77) रसयति (rarely

रसयते ep. also रसति, रस्यति) Dhātup —

वन cl 1 (Dhātup 13.19, 20, 19.42) वनति (Ved.

also वनते) cl 8 (Dhātup 30.8) वनोति, वनुते

RV, AV, ŚBr, Kāth, SāṅkhŚr _____ वन intens (only

वावन्ति and वावन्ति) RV _____ वस cl 10 वासयति

_____ वृ cl 5,9 वृणोति, वृणुते, वृणाति, वृणीते

MBh 5.4149 _____ वेस cl 1 वेसति Naigh 2.6 _____

सप cl 1 सपति (and सपते) RV, TS, VS _____

स्मिन्त cl 10 स्मिन्तयति Vop _____ स्मिन्त cl 10

स्मिन्तयति _____ स्मिन्त cl 10 स्मिन्तयति Dhātup 32.

to 1. well वृ caus वरयति, वरयेत (ep.

also वारयति) R to cause to 1. संवन caus

संवानयति (or संवनयति) AV to caus anyone to 1.

कामयेत

कम् caus ((ep. also कामयति) ,

(in that sense P Vop) Ritus .

to be in loveप्रसज्जpassप्रसज्यते,प्रसज्जते(प्रसज्जति)) deriv to be in l.कामयतेwithकम्caus

(

(ep. also

=

कामयति10.124.5.125.5, 12r, 12h, etc कम् cl 1 (notused in the conjugational terms) Thatar 12.10 12r 11,to fall in l. रज्ज or रज cl 1, 4 (Thatar23.30, 24.58) रजति, रजते (only 2r, रज्जति7.92.11) or रज्यति, रज्यते (loc) 2r, 12h,

affair
a love ~~appair~~ with.

जाति

in comp Das 7.64 .

love-blinded

adj

स्मरणहीन

W .

loved adj I स्नेहित

W — कान्त f(आ).

II अनुमत — अभिमत — कृत

— गुह्य (RV 9.42.2, AV, Pāṇ 6.1.209 f) RV, AV,

SBr, etc — भक्त ifc Pāṇ 4.2.54 — रत

ifc MW — वर्णित L — वीत RV, ŚāṅkhŚr —

वृत RV, etc .

not loved निःस्नेह f(आ) Kathās, Pāṇc

dearly l. मुद्रोव्य RV having many l. ones बहुप्रेयसी

Vop l. by all सर्वकाम्य Pāṅcar ' l. by bees ' भामरेष्टः

L 1. by (i.e. being or resting in the hand) पाणिप्रणयिन्

Rājat 1. by Krishna हरिप्रिय L 1. by one's self

स्वाभीष्ट Pañcar ' 1. by Śiva ' (Eagle Marmelos, etc)

शिवीष्ट L शिववल्लभ W ' 1. by snakes सर्प

(the sandal tree or wood) सर्पष्टम् L ' 1. by sun-beam

(copper) तपनष्टम् L 1. by the learned श्रीष्टसम्मत

Mn 3.39 ' 1. by the sun ' (an orange) स्वीष्टः L

1. by thee लोत RV 1-4. 8 ff, लोति RV 5.65.5,

9.66 & 76 1. by Vishṇu हरिप्रिय L (prob) 1. by

Vivasvat विवस्व द्वात् f(आ) TS ' 1. of the moon '

(a lunar mansun personified) शशिप्रिया L a 1. one

इष्टजनः Śak a 1. woman जीवितशा Ratnāv 3.17 _____

मलिका L (Megh ?) a 1. woman fancifully repre-

sented as an assemblage of lotus flowers कुमुदवनिता

much 1. स्विष्ट R near a 1. one यकान्तम् ind Kir 1.

19 .

to be loved स्नेहनीय MW, स्नेहितव्य MW _____

भजनीय MBh, BhP, भजितव्य (MBh), भजन्य

(BhP), भज्य (Vop) — वेन्य RV —

जनभक्षः Sāy .

caused to love इच्छापित Divyāv .

'love-fever' (ardent love) स्मरज्वरः Vet . —

स्मरतापमय mf(ई)n (with गद्य) .

love-gesture शृङ्गारेण्यष्ट

Ragh, शृङ्गारेण्यष्टितम्

Sāh .

love-quarrel मदन कलहः

Mālatīm .

love-letter मन्मथलेखः Śak — मदनलेखः

Śak, मदनलेखा Sarvad — अनङ्गलेखा .

loveliness n I रमणीयता Kāv, Sāh, रमणीयलम्

R, Śak — रम्यता (Pratāp), रम्यलम् (R)

— रमणीयकम् Kāv — रमण्यकम् R (B)

— अभिरामता Śis 1.16 etc, अभिरामलम् —

मनीषता

Cāṇ

मानोशकम्

Pāṇ 5.1.133

कमनीयता, कमनीयत्वम् काम्यता

MBh कान्तिभत्ता Kum कान्ति f Nal,

Śak, Megh, Pañcat, Suśr, Kathās, कान्तिभत्ता Kum

कान्तत्वम् MBh 3.14437 कमा L

पाकता Kum, Mālav 2.²⁶/₂₇, Śāntiś, VP .

II पेशत्वम् BhP भगः (ifc f अा)

RV, AV, Br, GrS, BhP माधुरि f BhojPr, माधुरी

माधुरी Kāv माधुर्यम् MBh, Kāv, etc

— मुग्धता, मुग्धत्वम् Kāv — शौवनलक्षणम्

L — शक्ति f (only L) — रागः (ifc f

आ or ई) Śak, Pañcat — कृत् f VS, ŚBr

— रूपम् (ifc f आ rarely ई) RV, etc

— रूपलावण्यम् W — शक्तिस् n BhP —

लक्ष्मी (ifc mfn (ई)) MBh, Kāv, etc —

लावण्यम् Inscr, Kāv, Kathās — लीला Kālid,

Kathās, Rājat — वनस् n RV 10.172.1 —

वामता, वामत्वम् W — शोभा (ifc f आ)

TS, etc _____ श्री RV, etc _____ सुचरिता VarBrS,

Sch _____ सौन्दर्यम् Kāv, Kathās, etc _____ सौभाग्यम्

(ife f आ) BhP _____ सौभाग्यम् MBh, RV, etc _____

सौहित्यम् Sāh, Tattvas. ‡

according to loveliness यथाभिरामम् ind MW

according to the degree of 1. (belonging to each)

यथाभिरामम् ind MW at hand with 1. अन्तिवाम्

mf(आ)n RV 7.77.14 excessive 1. समधिकतावप्यम्

lovely adj I कान्त f(आ) कान्तिमत्

R, Kum, Suśr कम्पनीय Śak 62B, Bhartr, etc

काम्य f(आ) RV, VS, R 2.25.9, 5.43.13,

Ragh 6.30, Śāntiś 2.7, Bhartr 3.40 कम्पन f(आ)

BhP कम्प f(आ) (Pāṇ 3.2.167) Kāvyaḍ

कालित Kāv, Kathās, Rājat, etc, कालितम् ind

कलौल Dharmas मञ्जु MBh, Kāv, etc

मञ्जुल Kāv मञ्जुवक्त्र W

रामणीयक L, रामणीय राम f(आ)

MBh, Kāv, etc _____ सुमनोभिराम _____ f(आ) R _____

स्निग्ध Kālid, Uttarar _____ मनोज्ञ _____ f(आ) MBh,

Kāv, etc _____ चाक _____ RV, AV, MBh, etc _____ चाकमत

W .

II असेचन L, असेचन, असेचनक (L),

असेचनीय (Lalit) _____ हज्जल _____ Susr, MBh,

Kathās, Sāh, etc _____ उशतम _____ BhP _____

उशीज VS, TS, ŚāṅkhŚr, BhP _____ कौम्य

Sāy, कौम्य _____ दयितायमान _____ Harāvij 2.8 _____

नडह — पुङ्गल f(आ) MārkP —

पेशल f(आ) (g सिष्मादि) MBh, Kāv, etc

— बन्धुल L — बन्धूर (Uṇ 1.42 Sch) L

— भङ्ग f(आ) RV, etc — भव्याकृति Kathās

— भावंगम Caurap — मदिन् RV, VS, VPrāt,

मादिर RV, etc — मय f(आ) RV —

मथुरगात्र f(इ) Daś — मुख Kāv, Kathās,

Rājat — रक्त f(आ) Kāv — रक्तिमत Kathās

— रण्व f(आ) RV — रथजित AV

_____ रसवत् MBh, Kāv, etc _____ रोचन f(ई, आ)

Bhatt, BhP _____ लट्भ Vcar _____ लावणिक f(ई) Sīś

_____ लावण्यमय f(ई) Kum, लावण्यवत् _____

वेल्गु (Un 1.20) RV, etc _____ वाम f(ई, आ)

RV, etc _____ विचित्र f(आ) Ritus _____ विनीत

W _____ विलोकनीय W _____ शीमत MBh, Kāv, etc.

_____ सम्भृतश्री AV, Megh _____ सशग Bhatt

_____ सश्रीक f(आ) Vikr, Ratnāv _____

सुरवद्ध R _____ सुदर्श MBh, प्रसन्नवक्त्र Nilak

— सुदर्शन f(आ) MBh, R, e⁺c — सुन्दर

f(ई) MBh, Kāv, etc — सुप्रतीक f(आ)

RV, AV, VS, etc — सुभग f(आ) RV, etc —

सुरभि f(इः ०२ ई) RV, AV, AitBr — सुरस

f(आ) Kathās, Bhām — हृदिस्पृश RV, ĀśvŚr,

BhP, हृदिस्पृश BhP, हय f(आ) Mn, MBh,

etc .

not lovely निष्कान्त Kathās any l. object

नयनोत्सवः L any l. sight नयनोत्सवः L

essence of what is l. ' (gold) चाकसारम् Gal

equally l. समलिष W having a l. form रभ्यरूप

Bhām in a l. manner वामया ind RV 8.9.7 looking

l. कामदर्शनि Hariv l. appearance चाकसंकाशिन्

AV, Paipp 20.5.5 ' l. as light ' स्वर्चनस् RV l. as

the menn शशाङ्ककान्त Jain — चन्द्रकान्त

'Srut ' l. bird ' (a peacock) कान्तपाक्षिन् m # L

l. by nature वामजात RV 10.140.3 a l. colour

कान्ति f Kathās (ifc f कान्ती) l. eyed

मादिरवृष्ट Viddh, मादिरनशन f(आ)

Kantukas, मादिराक्ष f(इ) Vikr, Kāvya _____

मादिरक्षणा f(आ) Vikr 1. faced मुग्धानन W

a 1. faced woman वरानना R 1. like autumn

इरल्लान्तिमय f(इ) Jātakam 1. lips अधरकचकम्

Kād _____ अधरौष्ठकचकम् R _____ औष्ठकचकम्

(Hariv), औष्ठकचिरम् (Vishn) a 1. phenomenon

of any kind चन्द्रः L 1. (said of women) रम्भाक

f(ऊ, ऊ) MBh, Kāv, etc 1. sight नयनप्रीति

f L a l. thing वामम् RV, AV, Br, ChUp l. to look at

मुग्धालोक Uttarar l. to see असेचनत्रदशनि

Divyāv a l. woman कान्ता Kathās — रामा

— सुप्रिया MW a l. woman personified as wife

of the moon कान्ति f Hariv 5419 more l.

रमणीयतर Jātakam — हयतर MBh —

मञ्जुतर Git — मञ्जुतर Git — चन्द्रतरम्

ind (compar ३ Kāth 30.1 very l. अतिक्रियर —

सुमनोरम R — सुचारु MBh, Kāv, etc

— सुप्रीत f(आ) Pañcar — सुरक्त

f(आ) R (a woman) who has 1. limbs वन्द्युरगात्री

Ragh .

love-marriage प्रीति विवाहः MW .

love-match प्रीति विवाहः MW .

lover n I कामिन् m — कामुकः R, Ragh

19.33 etc — सकाम f(आ) MBh, Kāv, etc —

कामिजनः — कान्तः — प्रणयिन् m —

प्रणयिजनः Kālid — रमणः MBh, Kāv, etc —

रमकः MW — रमति m (only L) —

रमः (only L) — रतिबन्धु m MI — जारः

RV, VS, TBr 1, Lāty 1.4.4 — (in dram) नायकः

— वल्लभ mf(आ) n (Uṇ 3.125) Kāv, Kathās, etc

— प्रियः MBh, Kāv, etc — (collect.) प्रणयिजनः

Kālid _____ प्रियसु m Amar, Kathās _____ प्रियतमः Kāv _____

प्रवृ _____ mfn RV, SāṅkhŚr, प्रणि _____ mfn Rv 1.112.10 _____

प्रैष्ठः BhP _____ स्वामिन् m Āpast, Mn, MBh, etc _____

प्राणेश्वरः MBh, Kāv, Hit _____ प्राणसमः L _____

प्राणनाशः (ifc f आ) Amar _____ प्राणप्रियः Naish, Sch _____

II अभिकः Naish _____ अभीकः L _____ अभीष्टः

Pañcat, Sāh _____ अभ्यन्तरः Divyās _____ असुसमः

L _____ इष्टः Sak 83c _____ ऋषः L _____ ऋषः

RV 10.95.5 _____ पञ्चलः L _____ चित्तचौरः Vāsav 376

चित्तनाथः Sis 10.28 देवरः BhP 4.26.26

भुजंगः L भोक्तृ m L मण्डगिलु

m L मदारः मधुकरः L मनोधिनाथः

MW (esp.) मर्यः RV, V, Br, मुदिशः

L रागिन् m L रामः VarBrS रामिलः

L कच्यः (only L) लङ्गः L

लमकः W वरः RV, etc वरयितृ m L

वरासनः L वर्णटिः (only L)

विलासिन् m Kum, Sāh विषयः (ifc f अरु) W

— हर्षुकः L .

accompanied by a lover सजार mf(आ) n Hit

the action of a l. प्रियकर्मन् n BhP adorned as a l.

मर्यशी mfn RV 2.10.5 the affair of a l. प्रणयिक्रिया

Vikr 4.31 the business of a l. प्रणयिक्रिया Vikr 4.31

the dwelling place of a l. रमणवसति f Megh earth

1. महीवल्लभः (Das) the enjoyment of a l.

प्रियोपभोगः MW a general l. दक्षः W a highly

erotic l. सुदेवः RV 10. 95.14, AV 20.136.12 an imp-

assigned 1. शृङ्गारिन् m W a kind 1. अनुकूलनायकः

' 1. of Ahalyā ' (Indra) अहल्याजारः, अहल्यापति

Bālar the 1. of Dākshāyaṇī (Rohiṇī) दाक्षायणीरमणः

L _____ (Durgā) दाक्षायणीरमणः L ' 1. of Gaurī

(Śiva a favour of Gaurī) गौरीनरः ' 1. of Hidimbā

(N. of Phima or of Hanumat) हिडिम्बापति, हिडिम्बारमणः

m L ' 1. of night ' (the moon) रजनीभुजङ्गः

Kathās, Śrīkanṭh ' 1. of Paulomī ' (N. of Indra)

पीलोमीवल्लभः

Bālar ' 1. of Rādha ' (N. of

Krishna) राधारमणः

Cat _____ (N. of Krishna)

राधाकान्तः

BrahmavP ' l. of Ramā ' (N. of Vishṇu

) रमाकान्तः

(Pañcat), रमाध्वः (L), रमाधिपः

Cat, रमानाथः

MBh ' l. of Rati ' (N. of Kāmadeva)

रतिरमणः

Mālatīm a l. of religion धर्मवल्लभःBear ' l. of rivers (the ocean) नदीकान्तः L l. of

Saci शचीरमणः

Bālar ' l. of Śraṇḍishthā ' (N. of

the moon) श्रविष्ठाः

L ' l. of Svāhā ' (N. of

Agni) स्वाहापति

m Hariv, स्वाहाप्रियः L,

स्वाहावल्लभः Bālar ' the l. of the lotus ' (N. of

the Sun) कमलिनीकान्तः Kathās l.' s prattle

स्मरः (ifc f आ) Var^{ur}S near a l. उपकान्तम्

ind Kir 1.19 one devoted to her l. एकपत्नी P 4.1.35,

AV 10.8.29, MBh, Mn, etc a particular kind of l. (horse

like in strength) अश्वः L Pārvatī's l. गिरिसुताकान्तः
गिरिसुताकान्तः

Kathās 124 a potent l. सुदेवः RV 10.95.14, AV 20.

136.12 ' Sītā's l. ' (Rāma) जानकीवल्लभः

Rāmājāsar the state of a l. कामिता, कामिलम्

to act the part of a lover कामुकाय Nom

कामुकायते • Kathās 104.89 to behave like a l.

कान्ताय Nom कान्तायित Bhartr̥ 1.50 the beh-

aviour of a l. कामुकायितम् Kathās 104.89 a woman

ready to receive her l. वाससज्जा L वासकसज्जा,

वासकसज्जिका Kāv, Sch a woman who has only one l.

एकपत्नी R 4.1.35, AV 10.8.31, MBh, Mn, etc .

one who loves his wife वधूयु mfn RV, AV .

' enemy of lovers ' सकामारि m MW a quarrel

of 1. प्रणयकलहः Megh, Kād, Pañcat . .

love-sick adj कामातुर — मदनातुर Ragh

स्मरातुर VarBrS — स्मरति Naish, Sch

स्मराकुल, स्मराकुलित Hit — स्मरोत्सुक W

हृदयपीडित MBh .

love-sickness n स्मररुज f BHp .

love-story स्तुङ्गरभाषितम् MW .

love-talk स्मरकथा

VarBrS .

' love-temple ' (N. of a temple) बृङ्गारमण्डपः ,

बृङ्गारमण्डपम्

SkandP .

loving adj I प्रेमपर W — प्रीतिपुरोग

MBh — प्रीतिमत् MBh, R, Hariv, MārkaP — प्रेमिन्

L — स्नेहेवत् MārkaP, Hit — स्निह MW

— प्रणयिन् MBh, Kāv, etc — प्रणयवत् (loc

or comp) Kālid — वत्सल f(आ) MBh, Kāv, etc

— कामिन् — सकाम f(आ) MBh, Kāv,

etc — कामुक f(आ) TS 6 — साभिकाम

Nal — कम् f(आ) (Pāṇ 3.2.167) L —

अभिकाम f(आ) (with acc or ifc) .

II अनुकथ VS 30.9 जोषट् f(nom. du

जोषट्) RV 4.41.9, VS, ĀsvŚr 2.16, ŚāṅkhŚr 8.18.6,

MānGr, Nir, जोषयित् ŚBr 9.2.3.10, Nir 9. 41f त्

वेन f(इ) RV सम्पुष्पन् f(आ)

RV .

equally loving समानप्रेमन् Mālatīm l. a son

प्रियतनय Jātakam l. again and again मुहुस्काम

f(आ) Pāṇ 8.3.41, Vārtt 1, Pat l. all सर्वप्रिय W

l. another परभाव f(आ) MBh अन्यकाम

1. friends बन्धुकाम MBh 1. life प्रियतनु AV 5.18.6

— प्रियजीवित 1. men जनभक्ष Sāy 1. one's

children सुतवत्सल 1. one's self आत्मकाम

f(आ) R 2.70.10 1. piety धर्मवत्सल MW 1.

purity शुचिकाम Baudh 1. relations बन्धुकाम

MBh 1. sacrifice यज्ञहृदय BhP — यज्ञवनस

RV 1. servants प्रियसेवक Rājat 1. the body

प्रियतनु AV 5.18.6 1. the gods देवकाम RV —

देवयत RV 1. the sacrificial ^{enclosure} enclosure (said of

Agni) प्रियधाम RV 1.140.1 1. the supreme spirit

आत्मकाम f(आ) SBr 14 (BrArUp) 1. to sacri-

fice वृक्तबर्हिस् RV 1. to stay रन्ति f AV, VS

a 1. woman कामिनी Mn 8.112, R, Megh, Hariv, Ragh, etc

— मनाका L neither 1. nor hating अरागद्वेषिन्

Vishn very 1. सुस्निग्ध f(आ) Kāv .

the being loved by a husband भर्तृवल्लभता Kālid .

' loving for a moment only ' (a pigeon)

क्षणरामिन्

m L .

lovingly प्रियत्वा ind TS — सस्पृहम्

ind 'Sis' .

low adj I नीच f(आ) Mn, MBh, etc _____

नीचक f(इका) L _____ नीचैः ind AV, ŚBr, MBh,

etc _____ नीचैः ind W (Pāṇ 5.3.71 Kās) _____

नीचैस्तन MW _____ निम्न f(आ) Var, Kāv, etc

_____ अथर _____ अवर f(आ) ŚBr, Up,

Mn, -etc _____ निकृष्ट MBh, Kāv, etc _____ हीन

ŚBr, etc _____ निहीन MBh, Kāv _____ विहीन MBh

_____ (as a voice) मन्द f(आ) MBh, Kāv, etc

_____ मन्द f(आ) Br, etc _____ द्युम्न f(आ)

Mn 7.27, Yājñ 1.309, MBh, etc _____ कृपण f(आ, ई g

वाङ्मयि) (gaṇas अण्सादि & सुखादि Paṇ 8.

2.18 Pat) W _____ पाप f(ई older than आ)

RV, etc _____ पामर . W _____ (as an entrance)

ह्रस्व _____ f(आ) VS, etc .

II अकुल _____ अनुद्य _____ अनुत्तर

_____ अनुदग _____ अनुध्व _____ अपकृष्ट

_____ अपशलि Kāsikh _____ अपुष्कल Venis, Hear

_____ अर्वत, अर्वन Un _____ अवकृष्ट

Mn 7.126 & 8.177, Yājñ 3.262 etc _____ अवगाढ Śak,

Suśr _____ अवद्य (Pāṇ 3.1.101) RV 6.18.5 & 6.15.

12, BhP _____ असभ्य Nir, BhP, etc _____ इतर

f(आ) Kād _____ इलर f(ई) Pañcad _____

कल _____ f(आ) R, BhP, Vikr, etc _____ कुपूय

L _____ क्षुष्टक f(आ) (Naigh 3.2) L _____

खद्वालुत Pāṇ 2.1.26 Kās _____ खर्व L _____ खेर

Bhar 34.109 _____ टुष्टक W _____ धीर f(आ)

Kālid, Amar, etc _____ निकृत MBh, R, etc _____

निकृतिन् (MBh), निकृतिमत् (Subh)

_____ निन्दित RV, Br, etc _____ निबिड, निबिड

f(आ) Kād _____ निःसत्त्व W _____ नैकृतिक Mn, MBh

etc, नैकृतिन् Var _____ न्यक्ष L _____ न्यून

f(आ) MBh, Var, Pur _____ पाण्य L _____ प्रतिकौम

f(आ) SBr, RPrāt, SrS, etc _____ (as a voice)

प्रतिवीततम Vait _____ प्राकृत f(आ, ई) Mn, MBh,

etc _____ मन्थर f(आ) W _____ मलिनाक्ष

L _____ मुण्ड f(आ) W _____ लालारिक f(ई)

W _____ રેપ L _____ રેપ L _____ રેપ્સ L

_____ વવતવ્ય Mn, MBh, etc _____ વરાક f(રે)

Kāv, Kathās, etc _____ વરાકક f(રેકા) Pañcad

_____ વામ f(આ) Kir _____ વિડામ્બેત W _____

વિવર્ણ f(આ) W _____ શોઠ L _____ સન્ન

_____ સન્નક L _____ સામાન્ય f(આ) MBh,

Kāv, etc .

not low અનીચ f(આ) _____ અનીચસ્તન

Dharmas' _____ અધ્યુક્ત MBh _____ અનવમ f(આ)

the act of speaking in a l. voice कलभाषणम्

appearing l. in comparison with निकृष्टभूत (gen) MBh

to be l. सुदृ cl 10 सुदृयति Vop, Dhātup 32.26 being l

नीचीन RV, etc — न्यम्भूत MBh being l. on the

ground नीप्य VS the being uttered in a l. voice

उपांशुता, उपांशुत्वम् f SāṅkhŚr, Comm on Nyāyam

' belonging to a l. caste ' (a Śūdra) अवरवर्णः L

belonging to a l. man नीचग Hit ' born in a l.

caste (a Śūdra) अवरवर्णजः Mn 3.241 & 9.248 brought

1. हीन ŚrS causing a l. tone नीचैःकर TPrāt

the condition of a man of l. caste निषादलम् W ' cree-

ping l. ' (a serpent etc) पन्थगः (ifc f अरा)

Suparn, MBh, etc a dark woman i.e a woman of l. origin

रामा TS, Tār descended from a l. family नीचकुलोद्भूत

(Mricch), नीचकुलोद्भूत (Var) engaged in l.

practices हीनकर्मन् Gaut, Mn, MBh, exceedingly l.

महाह्रस्व L excessively l. अतिनीच ' food

of l. men ' (an ⁿ option) नीचभोज्यम् L going in l.

Places निम्नगत Mār̥kP 'going l. नीचग Hit going

towards l. grounds (said of rivers) नीचगामिन् Subh

to have a l. opinion अवज्ञा, अवजानाति "Bh, etc

having a l. forehead निम्नज्वर VarBrS having a l.

hero हीननायक MW ' having a l. voice ' (a bee)

कलाकायः L अवशाङ्क having al. tone

मन्दस्वरः SamhUp he appeared l. नीचरद्वयत Ragh

high and l. उच्चनीच MBh in a l. degree अल्पराः

ind SBr in a l. tone नीचः ind VPrāt, Pāṇ 1.2.30

नीचैः कारम्, नीचैः कृत्वा, नीचैः कृत्य ind L _____

मन्दमन्दम् ind Ritus _____ नितराम् ind Sākh-

Br _____ मीडम् ind Kāth in a l. voice उपांशु ind

(gana स्वरादि Pāṇ 1.1.37) SBr, AitBr _____ अनुद्यः

_____ सकण्ठरोधम् ind Bālar in l. spirits

सानिवेदम् ind Daś, Kāthas _____ दुर्मनस् MBh,

R, etc, दुर्मनस्क in l. tone अस्वरम् ind SBr 111.

l. abuse अश्लीलम् Daś, Sāh, etc l. and high निम्नोन्नत

Mālatīm 4.10 a l. and sweet tone काकली Bhartr 1.35

1. birth हीनयानि m f MW a 1. condition of life

विवर्णता Dharmasārm a 1. expression नीचोक्ति f MW

a 1. family नीचकुलम् a 1. fellow बर्बरः Hit _____

वृषलः RV, etc _____ श्वनरः MW 1. ground निम्नम्

RV, etc _____ निपादः RV 1. (in spirits) सन्न

AV, etc 1. land उपत्यका Pāṇ, Ragh, Śak, Śis, etc

1. language श्वलोक्ति f W a 1. man नराधमः Bhag

_____ कुण्डलकीलः W, नागरः _____ कुपुरुषः Pāṇ 6.3.

106, MBh, etc _____ कृष्णवर्मन् M L _____ जम्बुकः

Cāṇ, जम्बूकः L — प्राकृतः Mn (8.338) MBh,

etc — ममरीकः Un 4.20 Sch — वक्रनक्रः L —

वञ्चकः W — विश्वकद्रुः — वरटः L, नीच

— व्यथः L a l. mistress अथमा a l.

murmuring (of kettle-drums) आकारः Alamkarat

1. people दासस्यकुलम् Paṇ 6.3.21 Sch a l. person

ब्राह्मणः AV, etc — श्लिक् m L — हतकः L

1. place निम्नेदेशः R — निम्नम् Inscr 1. profess-

ion असद्वृत्ति f 1. (said of tone) भारिन् 'is

1. (said of persons) लघु f(वी or रु) Mh

MBh, etc 1. (socially or morally) नीच f(आ)

Var, MBh, Kāv, etc a 1. soft tone कन्दल f(आ) L

a 1. sound made to lull a child to sleep मुकुटिका

Vās, Introd 1. (sound voice etc) न्यञ्च f(नीची)

(न्यक्) ŚBr a 1. tone मन्द्रः RPrāt — कलः L

— गम्भीरध्वनि m W a 1. tone (sthāna) of the

voice मन्द्रः RPrāt a 1. wretch दासीपुत्रः (Brahman

Pur), दास्यापुत्रः (Pāṇ 4.3.22) a man of 1. caste

निशादः L, निषाद — अन्त्यावसायिन्

m Mn, etc — धिग्बणः Mn 10.15 — रेकः (only L)

a man of 1. caste and profession आरु-दातः L a man

of 1. caste (living by singing and music) डोम्बः

VarBrS 87.33 (v.1. डुम्ब) Kathās 13.96ff, Rājat 5f.

— (living by singing and music) डोम्बः Tentr

— (the off-spring of a Vaideha father and Kārāvara

mother who lives by killing game) अन्त्यः Mn 10.36 —

(son of a Brāhman mother and a fisherman father)

कपाविन् m a man of 1. profession करटः L

a man of 1. tribe गोण्डः named ' 1. ' नीचैरारब्ध

ML not in a 1. voice अनैयः ind not too 1.

नातिनीच Bhag of 1. birth नीचजाति Subh

अवरज f(आ) जातिहीन Mn 4.141, 10.35

of 1. caste हीनजाति Mn 3.15 निहीनवर्ग f(आ)

MBh विहीनवर्ग Gaut of a 1. character शुद्रात्मन

R 3.35.68 शुद्रमुक्ति m Hit of 1. family निष्कुलीन

Kāv of 1. origin नीचशैविन Hariv कुलहीन

Mudr of 1. origin — दुर्योनि Mn 10.59 —

निहीनवर्ण f(आ) MBh — विहीनयानि MBh of

1. rank जयन्त्य f(आ) (g दिगादि in comp

Pāṇ 2.1.58, ifc g वर्ग्यादि) Hariv 5817, R2, Pañcat,

Bhp 6.11.17 people of 1. caste अपपात्र Mn 10.51,

Āp, अपपात्रित a person of 1. caste उपकुलः (comm)

ĀsvŚr 2.1.13 placed 1. अथःस्थ a prayer uttered in a

1. voice (so as not to be over-heard) उपांशु m

Mn 2.85, MārkaP, etc situated 1. नीप Kāth situated 1.

in sky नीचोपगत Var speaking with l. voice

सन्नवाय BhP the state of a man of l. caste निशादलम्

W to be accepted as a l. ग्राह्य Mn 8.78, Yājñ, MBh, etc

using l. speech नृशंसवर्ण, नृशंसवादिन् MBh uttered

in a l. tone गुञ्जित W very l. अधम (often ifc as

in नराधम the vilest or worst of men) सुनिकृष्ट

f(आ) MBh वैहिष्ठ Bālar a very l. family

सुदुष्कुलम् R ' very l. (in caste) ' (a washerman etc)

महानीचः L a very l. representative of चण्डालः

ifc Kad a woman of l. caste वृषली Sbr, etc _____

अन्त्यवसायिनी Mn, etc _____ (daughter of Brāhman

mother and fisherman father) कपालिनी.

to be in a l. situation नीच्य Nom नीच्यति Siddh .

low vb (as a cow) वाश cl 4 (Dhātup 26.54)

वाशते (ep: also वाशयति Ved. and ep. also वाशति,

वाशते) R^v, etc — संवाश (only intens

संवाशन्त) RV — हम्भाय Nom हम्भायते MBh .

to low (as a cow) towards अभिवाश RV, Nir —

अभिहिङ्कु Ved Kāth, PBr, etc .

to cause to low वाश cl 4 caus वाशयति RV

to cause to l. together संवाश caus संवाशयति

Lāty . .

low-born adj हीनज MBh — दुष्कुल

Hariv, Bhartr, दुष्कुलीन MBh, R ' — ' (a Sūdra)

जयन्मजः L .

a low-born elephant गजापसदः Pañcat 1.15.4³ a 1.-

born man कुजन्मन^m .

low-caste n अवर वर्गः .

(in dram.) a low-caste female रूडा L .

lower adj ~~अधर~~ अधर — अधस्तन —

अधोभन — अधन्यतरु MBh 14.1137

~~अधर~~ अपर f(आ) — अवच (in उच्चावच)

~~अधर~~ — निहीनतर Āpast — पापीयस् TS, etc

पापीय MBh — प्रत्यवर Mn, MBh, R, etc .

being lower उपस्ति AV, RV 10.97.23, VS 12.101,

AV 6.15.1, AV 3.5.6, 7, Tā, TBr, Kāt being on the l. side

अवरार्धे ŚBr belonging to the l. half अवरार्धे

KaushUp connected with the l. part. अधर्माध्य Pāṇ 4.3.5

dominion over the l. world रसाधिपत्यम् BhP (a goat)

having peculiar white or black marks on the l. part (of the

body) अधोरामः VS, ŚBr going to the l. regions

पातुक् MBh 12.3444 having the l. limbs like those of

a horse अश्वजघन VarBr in ' a l. place ' निदेशे

an inhabitant of the l. world अतिवाहिकः in the l. region

अधस्तात्, अधस् ind — अधराक् ind VS

' l. abode ' (the lower rigions, hell) अधोनिवासः

l. and higher अधरोत्तर a l. garment अन्तरीयम् L-

the l. half अधमाधम (in gram) l. (in accent)

सन्नतर Pāṇ 1.2.40, अनुदान्ततर (in gram) l. (in

tone) सन्नतर Pāṇ 1.2.40, अनुदान्ततर the l. of the

two pieces of wood used in producing fire by friction

अधरारणि f ^ŚBr, etc the 1. part अधरम् —

तलः (L), तलम् Mn 2.59, VarBrS, Pañcat, etc

— मूलभागः Mricch, Comm the 1. part esp-

pecially of the body अधोभागः — अधोदेशः the 1.

part of the body behind आसः ChUp the 1. part of the

female breast स्तनमूलम् ^Susr the 1. part of the sac-

rificial post उपरः VS, ^ŚBr, Kāty^Śr 1. part of the

throat अधरकण्ठः, अधरकण्ठम् VS the 1. region

अधोदिश f — अधस्तादिदिश f — अधस्त

— अधराचीन (RV 2.17.5) अधराच्य (AV)

आक्
mjm , अधराच्य, आड्, आची, Ved the 1. regions छिद्रम्

Gal — वितस्वर्गः BhP — वैरोचननिकेतनम्

L the 1. stone on which the Soma is laid (that it may

be ground by means of another stone held in the hand) उपरः

RV 1.79.3, 10.94.5, 175.3, AV 1. than हीन Mn, MBh, etc

— अवाच्य, आड्, आची, आक् (abl) RV

4.25.6, AV 10.2.11, ŚBr 14 the 1. world रसातलम्

MBh, Kāv, etc — रसा MBh, Pur — तत्तलोकः

B.P 2.6.42

— जाडबः, जाडबम्

L a man of 1.character

पृथग्जनः

Mn, MBh, etc a man of 1. caste

पृथग्जनः

Mn, MBh, etc a man of 1. professionपृथग्जनः Mn, MBh, etc a mill-stone esp. the 1. millstone (which rests on the Upalā) दषद् f RV, AV, VS,ŚBr, Gr, Kāv, etc one of the 7 divisions of the 1. regions

नितलस

Up, Pur a particular portion of the 1.part of the thigh

प्रजङ्घा

Jātak referring to the 1.part

अधमाध्य

Pān 4.3.5

sitting 1. अधःस्थानासन

Gaut standing 1. अधःस्थानासन

Gaut ' still 1.

in sound than Anudatta ' (the very Anudatta accent)

अनुदात्ततरः Pāṇ 1.2.40, Sch a woman of a 1. caste than

that of the man's with whom she is connected

अनुलोमा

Yājñ .

to become lower

अवर्ग

Nom

अवर्गति

॥ gana

कण्वादि). ~~कण्वादि~~ .

lower ~~द्व~~ नीचैस्तराम् ind AitBr, TPrāt .

~~2~~ न्यूनतरम् ind MārkaP .

on the lower side अवोक् ind (gaṇa स्वरादि)

ChUp — मूलतः ind TBr, Kauś, etc .

lower vb नीची कृ RPrāt, Sch — अवभृ

अवभरते RV 8.19.23 — निग्रह् निग्रह्णाति,

निग्रह्णाति RV, TS, KātyŚr — (in gram.) नियम

नियच्छते RPrāt — निहन् निहन्ति RV, VPrāt.

____ (as one's arms , bāhū) अभ्युपावह अभ्युपावहरति

VS 10.25, SBr ____ (the shoulder) अन्ववह SāṅkhGr.

to be lowered अवरुह caus pass अवरोप्यते

MBh 12.8501 .

lowered aḥj पातित , āliḥ, etc — समावर्जित

— अवरोपित In 1.82 — वामनीभूत ⁴¹ 'is

— (as speech) समाहित = — (voice) नीच

f(आ) irat .

one who has lowered his standard समावर्जितकेतु

Fun .

one who lowers न्यग्भावयितुः n as .

lowering n न्यक्करणम् W — पातनम्

निकषः Samk — अपनक्षः — निकृतम्

Bharat . . . (v.l. निकृतिः) — त्रीडनम् rā,

त्रीडनम् Ved — (as the voice) नियमः

RPrāt̄ _____ (the voice) न्यासः RPrāt̄ .

the act of lowering the sacrificial fire (by spread-

ing it out) अग्नि निमोचनम् the l. of Indra's flag

शक्रपालः Yājñ l. of tone नीचत्वम् Vrat̄

l. the voice कण्ठरोधः .

lowest adj ॥ अधम ——— अधरिम

divyāv ——— अलम f(आ) , etc ———

अवरावर R 5.53.24, 69, 21

→ कनिष्ठ TS, SBr, etc ——— -चरम

f(आ) L ——— जयन्म f(आ) (.दिगादि

in comp Pan 2.1.58, ifc ह नग्यदि) Wh, etc ———

पापिष्ठ Mn, etc, पापिष्ठतम Das, पापिष्ठतर Ch p,

— पूर्व f(आ) Mn, 8.120 , etc ———

मध्य f(आ) L .

being at the lowest point नीचगत Var, नीचग

belonging to the 1. caste अन्य a Brahman of the 1.

or er (only by birth) मात्र: Heat the house in

which a planet stands at its 1. point नीचगृहम् ar,

नीचक्षः in the 1. way अनातः ind intercourse

(between a man of the higher caste) with a woman of the

1. caste अन्यजागमनम् (actions) 1. by reason

of the bearing of loads भारप्रत्यवर with the 1.

degree अवरम् (ifc) f आ the 1. degree of

fine प्रथमसाहसः IN the 1. fine पूर्व f(आ)

with दम or साहस the 1. form is which the

supreme soul is manifested अन्तः 1. in place अन्य

' the 1. member ' (the foot) अधमाङ्ग 1. of all

अधमाधम Tancat th 1. of kings पार्थिवाधमः

' 1. of men ' (an outcaste, etc) पुरुषाधमः

the 1. of servants पुरुषाधमः the 1. of the gods

सुराधमः the 1. of the Naras मद्रकाधम

13h the 1. of the 3 Gunas (tamas) जघन्यगुणः 13h

14.18, 14.999 the 1. of the wicked पापाधम 14

the 1. origin जघन्यप्रभव 14.8.370 the 1. part

(especially of the body) अधोदेशः — अधोभागः

(fig.) the 1. part of anything मूलम् (or मूलः)

अधर्चादि ilc आ or इ) — (as the

root of a tree etc) बुध्नः , बुध्नम् , 14, 14.999

14
S.S.,

14h (in astrol.) the 1. point of a planet नीचम्

14h, 14.999 (14) the 1. scale (in pronunciation

low but audible) प्रथमस्थानम् Pratyak the 1. sum

अवरम् (ifc) f आ a man b-lon ing to the 1.

class अनेवसायिन् m Ph, etc, अनेवसायिन् n L

man
most of the 1. and most of mixed of the mixed tribes (born

from a Sūdra father and a Brahman mother) चण्डालः

man of 2.6, 3.6, 4.6, etc, चण्डालः man of 1. class

जयन्मः Mariv 5817, 2, Vancat, Ph 7.11.17

man of 1. extraction पामरः Mar, Rajat a man of the

1. of the four original classes रुद्रः RV, etc (IW 212

etc) a man of 1. rank मानकः _{२१} was, Lalit a man of

the 1. tribe अन्यकः I of the 1. caste अन्यज

— अन्यजन्मन्, अन्यजाति, अन्यजातीय a servant

of the 1. class अधमभृतः, अधमभृतकः a servant of the

1. caste हडिकः I, हडि m cat, हडुकः, हडि,

हडिन्, हडिपः m L .

lowing adj वाश ~~वाश~~ f(आ) RV, BhP _____

रम्भ .

lowing (as a cow) towards अभिवाशत MBh,

VarBrS a l. cow वाशा (scil धेनु) RV, AV,

also वाशा a l. cry हिडि. या Harav the l. cry

made by a cow seeking her calf हिडि. ind RV 1.164.28

the l. sound made by a cow seeking her calf हिडि. ind

RV 1.164.28 ' making a l. sound ' हम्भारवविराविन् m.

lowing n रम्भा, रम्भणम्, रम्भितम्

L

मायु m RV, AV, ŚrS (of cows) बम्भारवः

ar (of cow) हुङ्कुतम् Kav .

as ~~low~~ is a cow's lowing may be heard गोरुतम्

as 10.108, गोमुत l. of cattl हम्भा h, , etc,

हम्भारवः h, हम्भाशब्दः binhas the l. of cows

भम्भारवः Varier (v.l. for बम्भारव) the l.

of kine रेभणम् L .

lowness नीचता (lit. and fir) , Kāṭ,

— नीचत्वम् Var — निम्नता, निम्नत्वम्

— अधिमन् m Kād — संनति f Śis .

lowness of family अनुत्तता .

low-spirited adj विषण्णचेतस् , विषण्णात्मन्

विषण्णमनस् Bh — समवसन्न Bh

— अमनस्क Rad — कुन्तामनस् 'ak

— विप्रमनस् MBh 6.2860 — विद्वलचेतन MBh,

विद्वलचेतस् Kathas , विद्वलहृदय (Bh)

विद्वलात्मन् (Bh) .

to be low spirited समास् समास्ते to be-

come 1. सद् cl 1,6 सीदति (or. also सीदते)

ed सदति, सीदति, सीदते) in, MBh, etc .

Loxia philippensis कलिकारः L — पीत-

मुण्डः, पीतमस्तकः L a small singing bird (L.

philippensis) कावुकः L .

loyal adj भक्त ifc MBh, Kāv, etc —

राजवशीभूत MW — शाब्द f(ई) HParis,

loyalty n प्रभुभक्ति f MW — भक्तिता (Jātak)

भक्तित्वम् (Kām) — राजवशीभूता MW —

शब्दा RV, etc — . शाब्दत्वम् L .

accompanied by loyalty भक्तिमत् mfn BhP l. to

a husband पतिव्रतम् R — पतिव्रतात्वम् MBh, R,

Kathās the virtue of l. पतिव्रतगुणः MBh .

lubricated adj

स्नेहाक्त

Susr, स्नेहाभ्यक्त, Susr.

to be lubricated

स्नेहनीय, स्नेह्य, स्नेहयितव्य

Ger,

स्नेहितव्य

MW .

lubricating adj

स्नेहन

f(स्नेह) Susr,

Bhpr l.

lubrication

स्नेहनम्

Car .

lubricity n

स्नेहः

(स्नेहम् & अध्यादि

ifc f आ) Suśr, Yājñ. Tarkas, Sarvad .lubricous adj

पिच्छिल

f(आ)

MBh, Suśr, etc .

luck n ~~भ~~ भाग्यम्, भाग्यानि n pl. (ifc f भा)

MBh, Kāv, etc (in Ved) भागः अदृष्टम्.

bad luck अदृष्टम् — अरिष्टम् —

अलक्ष्मी great l. महाभाग्यम् MW — महाभागः

MW good l. सम्प्रसिद्धि f Divyāv — सिद्धि f Mn, MBh,

etc ill l. दौर्भाग्यम् Yājñ 1,282 — दुरदृष्टम्

L — दुर्गतिता Pañc 1.297 — दुराचरितम् MBh .6336

— दुर्भूतम् AV, TBr l. of battle युद्धयुतम्

MBh one who makes pilgrimages to gain good l. सिद्धियानिक

Pañcat possessed of good 1. लक्ष्मीवत् mfn MBh, R, etc.

luck 2 I स्वास्ति n f RV, VS, SBr, MBh, R, BhP

सुप्रीमम् Suparn — स्मितम् VS, सुवित .

giving luck (in play) विजयभाग mfn TBr ' 1.

causing ' (the act of reciting a prayer for success before

the begining of any enterprise) मङ्गलकारणम्

Madhus, मङ्गलकामिन् n Mālav to wish 1. यात्राम् पृच्छ

Divyāv .

luckily भाग्येन ind Hit — शिवाय,

शिवेन, शिवेभिः .

luckless adj हतदैव MW, हतभाग BhP, हतभाग्य

MW .

lucky adj I मङ्गल्य f(आ) Kaus, Mn, MBh,

etc ' ————— ' शुभमङ्गल्य ————— मङ्गल्य f(आ) Heat

———— सुभग f(आ) RV, etc ————— भाग्य MBh, R —————

कल्याणिन् ————— कल्याणवत् L ————— कल्याण

f(ई) RV 1.31.9, 3.53.6, TS, AV, SBr, Nir 2.3, MBh, R,

कल्याणवत् L ————— लक्ष्मीवत् MBh, R, etc —————

लक्षणाब्जित Mn 3.4 ————— लक्ष्मण f(आ) L .

II अदृष्टवत् ————— अमान्वित Ragh 4.26 —————

निर्व्यूढ Balar ————— शर्मवत् W ————— शर्मिन्

MBh

शुभोदक

f

(३१)

Kāv, Kathās

सुरबभुज

VarBrS

any fortnight the fifth lunar day of which is lucky

कल्याण पञ्चमीक (scil पक्ष) W any l. object

स्वस्तिकः Hariv, Kāv, Pur anything tending to a l.

issue

मङ्गलम्

Kaus, MBh, Kāv, etc to be l. विवृध

विवृधते

MBh, Kāv, etc celebrated on account of l.

marks

उक्षणप्रशस्त

Gobh a collection of eight l.

things (for certain great occassion such as a coronation

etc) अष्टमदशम ²¹ having the fifth night 1. कल्याणी ^{पञ्चम}

having the tenth night 1. कल्याणी दशम Kās on Pāṇ 5.4.

116 a leathern l. bag चर्मरत्नम् Daś 7.253 & 262,

चर्मरत्नभस्त्रिका Daś 7.199 a l. day शुभादिनम्

Daś, शुभवासरः, शुभवासरम् ^{Heat} — उत्तमाहः L a l.

hit विशारः TBr (Sch) a l. juncture भाग्ययोगः

A a l. mark लक्षणम् Gr^{Mn}SrS, ~~MBh~~, MBh, etc —

लक्ष्मण n MBh a l. moment शुभक्षणम् MW

l. star (such as jupiter, Venus, Mercury, and the moon

when more than half full) शुभग्रहः MW ' 1.thread'

(the marriage thread (tied by the bridegroom round the

brides neck and worn as long as husband lives)

मङ्गलसूत्रम् MW nights of which the fifth is 1.

कल्याणीपञ्चमाः f 1. (scil. रात्रयः) Vop 6.15

occurring at a 1. hour सुमुहूर्त MBh termed 1. शिवारत्र

thinking

MW the one's self very 1. महोदय BHP very 1. (as

a day) सुशुभ Kathās .

lucrative adj

वित्तवधन f(इ) MW _____ (sac-

rifice)

धितावन

RV 3.40.3

(in dram) ludicrous dialogue

प्रपञ्चः Sāh .

a kind of Luffa राजकोशाकी ^त Car —

सुकोशा L the flower of the l. plant क्ष्वेडम् L.

Luffa acutangula कोशातकी (ganās गौरादि

and हरीतक्यादि) L — शिङ्गाकः L —

ककडाच्छदा L — क्ष्वेडः, पीतधोषा —

जाडुली W — मृदंगाफलः Car the plant

L. acutangula कलच्छदा L, कलवेधना L.

Luffa foetida राजकोशातकी Car कटु फल।

Car धामागवि: Susr कोडाफल: I.

गोहित: L घोष: L जीभूत:

L देवताड: L भरणी L सपीतक:

L the creeping plant L. foetida घोषक: L the

creeping plant similar to L. foetide घोषक: L ^{plant} a/sim-

ilar to L. foetida देवताड: L ~~a plant simi~~

कोडाफल: L गोहित: L घोष:

L धामागवि: Susr भरणी L.

Luffa pentandra कोशातकी (ganās गौरादि

and हरीतक्यादि) L .

lukewarm adj

anguli

Pan, Susr, etc

23770

anguli

L .

lukewarmness

angulih

W .

lull n वायुनिवृत्ति f W .

to lull asleep निस्वप् caus निस्वापयति RV, AV,

SBr, निष्वापयति to l. to rest स्वप् caus स्वापयति

or (m.c.) स्वपयति RV, AV, PañcavBr .

lullaby हुरलोपः Vās .

lulled adj (as mind) व्यावृत्तगति Kum .

a humming sound made for lulling children to sleep

हुरलोपः Vās, ch (the magical art of) l. to

sleep अवस्वापनिका, अवस्वापनी Haris .

lumber

परिस्त्रसा

TBr .

' lord of luminaries ' (the sun) तेजसामधीशः

Hcar 5.415 ' the l. ' . regarded as a class of deities

(arranged under 5 heads viz. sun, moon, the planets, fixed

stars ; lunar mansions) ज्योतिष्काः m pl Jain on

the 1. (treated of in the Upanishads) अधिज्योतिषम्

ind TUp possessing the two 1. (moon & sun) ज्योतिषमिह

mfn AV 18.4.14, ज्योतिषमिह rise of 1. (during or

with reference to some other occurrence) अभ्युदयः. KātyŚr,

Jaim the 2 1. तेजोद्वयम् Śak 4.2 .

~~34~~

any luminary

ध्वान्तराति

m L

a heavenly l.

गगनविहारिन्

m W

' l. circle ' (the zodiac)

ज्योतिःस्रग्म

BhP, GarP, LingaP, Tithyād

' l. ocean

§ N. of a lok. on astron

ज्योतिःसागर

Nirṇayas l.

527ff, 3.645ff .

luminous adj प्रदीप्तिमत् MBh — प्रभावत्

MBh, Kāv, etc — भानुमत् RV, etc —

ज्योतिष्मत् RV, AV, etc — भास्वत् RV, etc —

उज्ज्वल — अंशुमत् — ऋत f(आ)

L — विभ्राज RV .

to be luminous दीप् cl 4 दीप्यते AV, Br, Mn,

MBh, Kālid, etc — भा cl 2 भाति RV, etc

the 1. sphere रोचना AV, TBr, रोचनः —

(of which there are sid to be three) रोचनम् RV, AV,

Br, (in this sense sometimes रोचना) most 1.

बहिःतम MW self 1. स्वप्रकाश Ā —

स्वयंप्रकाशमान Vedāntas — स्वभानु RV —

स्वराज MW .

luminousness n ज्योतिष्म TāṇḍyaBr 16.1.1,

APrat 4.102 .

lur n पिण्डः (rarely पिण्डम्) , 'Pr, etc

— पिण्डकः, पिण्डकम् Hariv, Susr — पिण्डी

(3) गौरादि) 'Pr — कन्दः, कन्दम् Susr

1.258.9 — क्षौदः R, Kad — खिल्यः DM 6.11.2,

(10c) 'Pr 14.5.1.1 — गण्डुका — दुरा

'is 1. 7, Kathās, 'ajāt 5.332, Prasannar, 'ah .

being a lur पिण्डलम् Kathās a brick made from

a l. of cla लौगेष्टका 'Pr carrying a l. of flesh in

the month ^w मासपिण्डगृहीतवदन

MW ' cloud l. '

(hail) मेघास्थि nL consisting of a l. of clay

पिण्डमय mf(ई)n Mricch from a l. पिण्डतः ind

From a l. of clay मृत्पिण्डतः ind NBh to gather into

a l. लोष्ट cl 1 लोष्टे katup 8.5 having a l. of earth

serving as a cup लोष्टकपाल nfn Kāty'r a l. caused by

disturbance of the air in the body वायुग्रभि m MarkP

a l. (of cake) संवर्तः Kaus a l. of clay मृत्लोष्टम्

Sn 4.70 — लोष्टः, लोष्टम् TS, etc — नेष्टु

m 1Bh 13.1541, Nīlak — मृद — Sn 5.136 —

लोगः — ३३ (लोष्ट say) a l. of cow-dung

शकलोष्ट a l. of earth लोष्टः, लोष्टम् TS, etc

— मार्त्तिकम् — Bham — क्षितिश्चण्डः —

— नेष्टु — m 1Bh 13.1541, Nīlak — नेष्टु — m

1Bh, Hariv, Heat, लोष्टुका — Mricch a l. of earth from

a Dūrva field दूर्वलोष्टम् — MānGr 1.7 a l. of flat

मेदास्पिण्डः g कस्कादि a l. of flesh मांसपिण्डः,

मांसपिण्डम् Susr लोचकः a l. of food पिण्डः

(g गौरादि) ApSr a l. of honey मध्वष्ठीका Kath

मधुगुल्फः ApSr a l. of iron अयहपिण्डः

Susr a l. (of rice etc of the size of a peacock's egg)

मांसः En, Yājñ, etc a l. of salt सैन्धवखिल्यः,

सैन्धवदनः SBr the l. on the head (of an elephant in

rut) मूधपिण्डः L l.-sugar सितारवण्डः L _____

सितशर्करा Sah, ancar _____ सितजा L min.

in a l. ' (mixed together) पिण्डस्थ mfn var a red l.

लोहितपिण्डः १००० rolled into a l. पिण्डित mfn

lav, etc a round l. ग्लौ m १००० ६.३.३ a roundish

l. of food पिण्डः (rarely पिण्डम्) a small l.

वटः १०००, वटक — वटकः, वटकम्

vas, १०००, वटका dhurtan, वटिका Pañcat, Lalit

— वडा L white l.-sugar सितवटः १००० Heat,

Dhurtan .

to become a lump of gold स्वर्णवण्डाय Non

स्वर्णखण्डायते ajāt to be made into a l. पिण्डीभू I

made into a l. पिण्डीकृत an 1.1.1, etc to make into

a l. पिण्डीकृ 1.1.1, etc making into a l. पिण्डीकरणम्

roll on in 1.1.1 to roll into a l. पिण्ड cl 1, 10 पिण्डते,

पिण्डयति Dhatup 8.21, 32 .

lumped adj पिण्डीभूत Prāt .

containing lumps लोणवत् mfn Susr forming into

1. कलशनम which on 29.5 full o great l. of

ice | बृहत्तुहिनशर्कर mfn MW . having l. of excrement

on the tail मणिवाल mfn MW , मणिरुद्धवाल ,
मणिवर्णकेश

(according to Mahidhar) having 1. on the tail मणिपुच्छ

if (ई) in Jan 4.1.55, Part 2 not mixed with 1. लौष्टवत

to be converted into 1. कलश cl 1 39.5 .

a payment in a lump sum पिण्डितभूत्यम् riyav .

lunar adj I चान्द्र f(ई) Jyot, Varṇa,

śrīṅga, Kāthās, etc चान्द्रमस f(ई)

12.2.1, 11.1.5.3, Devī, etc चान्द्रक

Śālan चान्द्रप्रमाण Lat. 12.16.12 चान्द्रम

Śālan चान्द्रा चान्द्र f(ई) Prāb, Kāthās.

II शीतभानवीय f(आ)

श्वेतांशव Śālar सौमवत्

सौधाकर Śāich सौमिक f(ई)

W .

not lunar ^{९९}अनन्दव Solar any l. mansion

suspicious for shaving ^{९९}क्षौरनक्षत्रम्, क्षुरनक्षत्र,

^{९९}क्षौररक्षम् VarHony 2.35 any Nakshatra or l.

mansion distinguished above others कुलनक्षत्रम्, कुलम्

Contrast ' being in the l. mansion 'ittika' (N. of the

noon) कृत्तिकाभवः L, कृत्तिकासम्भवः Sal belong-

ing to the l. race सोमवंशीय (MBh), सोमवंश्य

(Raga, Ratri), सोमवंश connects with a l.

mansion भयुज Jyot — सकृश्च f(आ)

Krishnaj : day belonging to the ninth Nakshatra or l.

asterian रोहिणी (exceptionally रोहिण्यः f(1)

the day-part of a l. day दिवसतिथि n Ruyar (in

control) the 5th l. mansion विद्रुम ardr, l. day 1.17

the eleventh l. mansion आयः ardr the 11th (acc-

ording to modern reckoning 11th) l. mansion (according to

India) ज्येष्ठा — अजादि 19.7. (according)

Var 2, 1. , VarBr, 100, etc (also pl) the sixth l. mansion

VarBr गुरुदेवतम् Gal, गुरुदेवतम् L, गुरुभः VarBr

55.11, 98.12, VarBr 5.1 the 5th l. mansion तनयभवनम्

VarBr 104.27, तनयः VarBr the first, fourth, seven-

th, and tenth l. mansion केन्द्रम् VarBr, VarBr the

1st l. mansion तनुगृहम् VarBr 6.13, तनु

VarBr, Laghu, तनुस्थानम् VarBr कण्टकः

VarBr and VarBr, कण्टकम् L उदयः the four-

th l. mansion कण्टकः VarBr and VarBr, कण्टकम् L

coinciding with three week-days दिनस्पृश n Heat 1.3

a l. day that is omitted in the adjustment of the lunar an

the solar calendar क्षयाहः Sanit the l. dynasty

सोमवंशः Variv, 'atr a l. mansion नक्षत्रम्

RV, etc — ऋक्षः, ऋक्षम् Mn, MBh, R, etc

— भागनेचर विचक्षतः — दिनचिह्न n

Heat 1.1.5 — भानः L — (and so also the

number 27) भम् GrS, Sūryas, Var, 'atr, etc —

(Varanī supposed to b under Vama) यमक्षम् arily

the 1. mansion Hasta करः Varṇa — इनः L

the 1. mansion called Hasta करमः Next the 1.

mansion called Rohiṇī रौहिण्यम् Var a 1. mansion

consisting of only one star एकनक्षत्रम् Var, Kāṭyāyana

the 1. mansion Bharishpa वसुदेवम् Varṇa —

(presided over by the Vasus) वसुदेवतम् (Varṇa),

वसुदेवता (L), वसुदेवम्, वसुदेवतम् Varṇa,

वसुदेव्या L a 1. mansion in the moon's path उडु n

VarBrS, etc the 1. mansion in which a star rises heliacally

उदयक्षम VarBrS 6.1 the 1. mansion jyeshtha ऐन्द्रम्

VarBrS the 1. mansion Aris-siras (presided over by the

moon) शशिदेवतम्, शशिदेवम् VarBrS (v.l.)

the 1. mansion Mula नैऋतम् Var a 1. mansion or

Makshatra (personified as a name the daughter of Taksha

and wife of the Moon) विष्णुप्रिया a 1. mansion

personified शशिप्रिया L the 1. mansion Phalguni

(a.v.) फाल्गुनी Hariv, , MarkP the l. mansion

Varva - Bhadrāda (presided over by Aja Bhapa) आजम

VarBr the l. mansion Devati नीधम the l. mansi-

on Rohini कैरम the l. mansion Savana (presided

over by Vishnu) विष्णुभम Up _____ (presided by

Vishnu) विष्णु ऋक्षम Tithyād the l. mansion

Devati (presided over by Yama) वायुदेवम VarBr the l.

mansion Uttarashādhā (presided over by the Śāśa Devā)

विश्वदेवम, विश्वदेवतम VarBrS a l. mansion whose

name

occure but once एकनक्षत्रम् Mr, Kātyāyana a l. month

चन्द्रमासः Jyot (1) 31, Sch चान्द्रमासः

चान्द्रः 1 विद्युमासः Capit a l.

month that is mitt in the adjustment of the lunar and

the solar calendar क्षयमासः Jyot, Kanit a l.

night रात्रितिथि 1 Jyot, Kanit the l. month शाश्विगच्छः

Jyot, Kanit सोमवंशः Nariv, Jyot शाश्विवंशः

Nariv, Kanit शशाङ्ककुबम् Kathās the l. month

of lines चन्द्रवंशः a l. season चन्द्रतु in Suryapr

the l. year चान्द्रवत्सरः — विमलः L the l.

year serving for the completion of the Yuga of 5 years

युगसंवत्सरः Suryapr a mantra a dressed to the

l. mansion: रक्षमन्त्रः the nineteenth l. mansion

(presided over by the ākṣha Jarapa) आरूपः L

अरूपः — (Arma) तपस्व in Arma 1.19,

2.1 4 the 9th part (or . of a l. mansion) नवभागः

Var one of the 1. dynasty चन्द्रवंशिन् in on of the

1. mansion (the Pleiades) कृत्ति is, कृत्तिका a planet

presided over by a 1. mansion मरुत्पति is called

present in a 1. mansion भयुज is from the principal

1. month मुख्यचन्द्रः, मुख्यचन्द्रम् (1) is a series

of 1. mansions classed under three heads (that of the

gods, that of the men, and that of the Rakshasas गणः

(in astron) the 7th 1. mansion जाया is called, Laghu

1.1 _____ कण्टकः VarBr and VarBr, कण्टकम् L

(in astron) _____ कलत्रम् VarBr _____ जमित्रम्

VarBr, arBr, Laghu, um 7.1 the 16th l. mansion ज्येष्ठी

6.110.2, Var 1.5.2.0, ज्येष्ठा _____ (sacred to

India) ज्येष्ठा _____ अजादि 12,7,3 (parox l,

Var 3.1.2, VarBr, l. h, etc (also l.) the sixth.

mansion आर्द्रा 11, 12h, VarBr spring from the l.

race शशिवंशज rBr 3 of a l. mansion पुष्यः

the tenth l. mansion आश्विनम्, आश्वि (ifc)

न (आ) न Varṇa — कण्टकः Varṇa and Varṇa,

कण्टकम् L — कर्मन् n Varṇa, etc togeth-

or ith l. mansion Purvaṭha ra-pada साज Varṇa

the 25th l. mansion अजदेवताः f l the 27 l. mansions
पद्मदाराः

n pl L the 27th l. mansions considered as daughters of

akṣa an ives of the Moon, among whom ohini is favour-

ite दाक्षायण्यः f pl the 27th l. asterism ravana

अनन्तः Yama's l. mansion यमनक्षत्रम् the

Yama star of the 27th l. mansion वैद्युति f pl

lun's n वैश्वानरः n pl 25.8, 10.6.4.1,

कलाम ॥ _____ पुष्पः Sugar, पुष्पम्

— पुष्पसः । — पुष्पसः । —

डिम्बः L _____ (prob) शक्तीफेनजः L _____

वातफुल्लान्त्रम् L _____ श्लेष्मभुवा ^{९१}_{९१} m C. Cor.

suffering from is one of the 14 - पुरुषोत्तम मंत्र

the left lung अवहनम् Page 3., ... ichnus

The right 1. तिलकम् । तिलः तारिणः ॥ २

the right l. and the lower वेला मन हृदयम्

the luni-solar calendar चन्द्रपञ्चाङ्गम्

a species of "lunis" पर्यङ्कपादिका (Part),

पर्यङ्कपादिका (I) .

lure n प्रलोभनम्

lurk vb संली संलीयते, _____ आवित

acid (-चिकित्साः 1st pl.) .91.3 .

lurking लीन निराग्न, etc

RV 2.23.26 .

lurking in संलीन (loc) मग्न

(ifc) lurking in the grass (a kind of snake)

उपतृप्तः AV 5.13.5 l.-place कक्षः RV 10.28.4

RV 11.72 वस्त्रि वैलस्थानम्

l. surreptitiously हुरचित् situated in a l. place

वैलस्थानक .

' Gangetic kite ' the black-headed gull (*Larus*

ridibundus) गङ्गायिल्ली L .

luscious adj मधुमय (इ) Mit, Sch .

lust I कामात्मता Mn 2.2, R 2.21.57

कामाग्नि कामानलः

II आमिषम् कन्दर्पः MBh, Bhag, Susr,

etc कैशिकः L प्रमदः f MB, R

मदः (ifc f आ) MBh, Kav, etc लोलुपता,

लोलुपतम् Kav, Bhag, Susr विलासः (ifc f

आ) asar, Ach शरीरः (ifc f आ)

addicted to lust and gluttony शिश्नादरतृप

mfn 3hr, शिशोदरपरायण mfn, शिशोदरम्भर mfn 3hr

arising from 1. कामज mfn In 7.45.47.50 barotten

of 1. कामज mfn In 9.107.142.147 born of 1. कामज

mfn In 9.107.141.147 the cause of 1. तमस n, तमः

(mfn 9.1.34 tas) 1, 2ch. to follow one's 1. प्रलुभ

प्रलुभ्यते gāhār, In given to 1. कामात्मन mfn

mfn, In 7.27 1. after निकृन् (acc) one who has

overcome 1. (lit. the northern virile) and his appetite

(lit. valley) जितशिशोदर mfn 13.5241 -

to lust after आलष आलषते

5.1.6

प्रलुभ प्रलुभते

causing, in

to cause to lust after प्रलुभ caus प्रलोभयति

MBh, R, Pur, etc .

to be lusted after प्रलोभ्य mfn Subh .

lustful adj I लम्पट f(आ) Tacer, v, Tur

लम्पाक Nalac रतिलम्पट Cat कमितृ

Naish कामयितृ, कामल L कामन

L कामाभिकाम कामल

कमर L भगदेव शिशुदेव

(Nir 4.19) RV .

II अनुक f(आ) 5.2.74 अभिक

(Nir 5.2.74) Koch 12.4 अभिक 5.2.74,

आभिक — आदती — मदयिलु L —

निष्पिन 1.104.5 — मदविद्वल, मदविद्वलित

— शसिक (आ) — शिरंसु Nariv,

Kav, Gusr — लिम्पट — लोल (आ) Kav,

Far, etc — लौल्यवत Kathas — वधूयु ,

— वाग्छिन — व्यागिन् Gusr —

सम्पात L — स्पर्शसिक Gantis .

to be lustful प्रलुभ प्रलुभ्यते Gantis, to

1. iside हृषदोहलः, हृषदोहलम् Malav a 1. man कामि

m L — तुल्यम् W a l. woman कामुकी cf.

Pan 4.1.42 and Vop 4.26 — कामुकी Pan 4.1.42

— दिम्बिका. L — वृषस्थन्ती L — त्रा.

not too l. नातिलम्पर .

lustfulness n लाम्पट्यम् talac — रिंसा

MBh, Kathās, Pur — लौल्यम् MBh, Kāv, etc, लौल्यता

BhP — हृषः

lasting after and कामशान Th, Th 10.47.17

प्रलोभन MW .

lasting after the gift of another परस्त्रीकामचारिन्

in .

causing to lust after प्रलोभन Th .

lustrated adj नीराजित Var, Kām .

lustration n स्नयः L .

ceremonial lustration (as of an idol) स्नानम्

(l. of आ) स्नान, स्नान, स्नान, etc l. of स्नान (a cere-

mony performed by kings in the month of Āyina or in Vārttika

before taking the field) नीराजनम् Var, Hari, Kām, etc

religious l. (as of an idol) स्नानम् (ifc f आ)

Trin, In, Ith, etc to perform the ceremony of l. with

anything निर्मज्ज (acc) Naish .

entre n I प्रदीप्ति f I उद्योतः

caring, etc द्युति f Ith, Ithh, Ithv, Ithv, etc

प्रकाशः IV, etc अतीकाशः

आलोकः भास्व n f , etc भासः

Oh, Hariv, Mathas _____ એવભાસઃ _____ ભાસસ

n 6.4.7, 12.5 _____ વિભાસભાસા W _____ રોભા

(ilc આ) _____, etc _____ રોભઃ (in comp for રોભા)

_____ રુભા (only L) _____ શ્રી _____, etc _____

શ્રી (at the end of adj. comp) .

II અમતિ f RV, VS _____ અર્ચિસ n _____, _____,

_____, etc, અર્ચિસ f SBr 2, Up, etc _____ ઓજસ

n L _____ કાસુ f L _____ કીર્તિ f L (_____)

3.3.97) L गौपनम् चरा ancar

hurter, Rajat 4.107, Prob, Sah दाशा Susr,

Mar 1908, Sah 4.5, Prob (ilic f आ) etc _____

जः L भर्गस् n RV, Br, GrGrS, Up _____

भा MBh, Hariv, Var, etc भानम् L _____

भानु m RV, etc भालम् Inscr, भालः L _____

भ्राज f RV, Vaitr, Tpr, भ्राजस् n , _____

r, भ्राजि f Vaitr मणिमाला _____

मयूखः p, h, v, r, etc, मयूखा , once मयूखम्

In Touch p — मह I — क्य I h, etc

— क्चा I — क्चि I h, etc — शेकः

3.3.7 — शेचस n h, etc — शेचिस n

, etc — लक्ष्मी (ifc f ई) h, v, etc

— लवणा I, लवणम् (according to some लवणः)

लवणा) — वचसि n h, etc — वचसम्

(ifc) h, v, etc, वचसि — (es) वर्णः

(वर्णम् अथर्वचिदि) (life आ) is, etc

विभा 'is, etc' विशेषनम्

वीकाशः as, विकाश वीर्यम् (life)

आ) वीति IL व्यवायः L

शुच IL सरा IL

रनिग्धम् स्वर ind, IL, IL

benefit of lister विम्बान IL coaching L.

शोभाकर IL h शोभाकृत IL to diffuse

चंस

1. चंस cl 1 चंसते, cl 1 चंसते IL 16.50 IL

for 1. रुक्म , Kath fall of l. शोभामय (ई)

to give l. विराज caus विराजयति (rarely

सुवर्णित्येतिस

विराजयते) 124, , etc having a golden l. सुवर्णित्येतिस

mfn ' having a pleasant l. ' (netron, alkali)

सुखवर्चकम् or सुखवर्चस् n L having bright

1. शुक्लवर्चस् mfn ' having cool l. ' (the moon

हिमभानु m Kautukar, हिमभास् m 127 having l.

आलोकवत् mfn ' having the l. of Puleman ' (W. of

a prince) पुलोमार्यिस् mf having the l.

सप्रभ mf having "true". (N. of a

सहभासा

daughter of Satrajit, and one of the eight wives of Krishna)

having white l. (the moon, etc) श्वेतधामन mf

(only l) increased in l. वृद्धशौचिस mf looking

1. विच्छाय mf (आ) in Kay, Kathās, etc ' l. born '

(N. of a prince) शौभजातः Buddh the l. of a

रत्नात्मकः mf l. of a pearl मुक्तागुणः Kav

the l. of the full moon पूर्णचन्द्रप्रभा mf the l. of

the moon पन्ध्रकान्ति f the l. supposed to surround a

brahman ब्रह्मतेजस n of variegat d l. चित्रभानु

mfn RV, AV 4.25.3, 13.3.10, TBr 2 f, Kaus, MBh 1.722 one

who has a acquired l. लब्धकान्ति mfn RV shining

with golden l. हिरण्यवर्चस mfn Hir .

to deprive of lustre विच्छायय Hom

विच्छाययति Kāv, विच्छायी कृ - कश्नोति Kathās .

lustreless adj निष्प्रभ f(आ) R मन्दच्छाय

नीरुच

Heigh _____ • ~~विद्युत्~~ (Sis 11.27 (according to Pan 6.3.

116) _____ विद्युत् L.

' having lustrous eyes ' (H. of yaksha) प्रदीप्ताक्षः

Kathas .

lustrum n पञ्चयुगम् 73h _____ (esp. in the

cycle of Jupiter) युगम् 73h, Var, Susr .

the lord of a lustrum युगेशः VarBrS part

of a Yuga or l. युगाक्षकः L the 3rd l. in 6

years Brihaspati cycle जीवः VarBrS 8.26 the 12th

or last l. in Jupiter's cycle of 60 years भाग्यम्

(with युग) VarBrS .

lusty adj अंसल śr, etc — निर्दिष्ट L.

lutani n वीणावादकः L — वीणावादः

VS, śBr, Āpśr .

lute n अनुवादिनी L ————— करगलिम् L

— हा (only L) .

a bal lute अपवीणा Jan 5.2.187 the body of a

l. (the hole of it except the strings) कोलम्बकः

L the bottom of the Indian l. (made of cane) कलिका

L bottom part of the Indian l. कूलिका the

capdala l. चण्डालवल्लकी, चण्डालिका L —————

चण्डालिका L, चण्डालिका ————— डक्कारी L

' corded instrument ' the Indian l. तन्त्रीभाण्डम्

Tab 6.214 the common 1. पण्डालवल्लकी, पण्डालिका

कण्डालवीणा 1. Turntable with a l. वीणिन

refn Negh, Kathas having a bad l. अपवीण refn Tab 6.6.

187 having a Turba for a l. (Give) तुम्बवीणः

13.1213 having ears like a l. कर्करिकर्ण म(ई)

Refn having no l. अपवीण refn Tab 6.1.187 (a l.)

having 3 chords त्रितान्तिका holding a l. in his hand

(Give) वीणाहस्त refn Give holding like a l.

वीणारव mfn Pāncat the Indian l. विपञ्ची

Naish, विपञ्चिका L — रङ्गमल्ली L

an instrument with which the Indian l. is played परिवादः

a kind of l. कर्करि 112.3, 117.4, 120.

112.3, कर्करि — कर्करिकः 112.132.3 —

कविताशिका (I), कविताशिका (I) —

काण्डमयी Lāty, (काण्डवीणा) — कृष्णा L

क्षयणः Say, क्षयणा Nir 5.6 — रङ्गमल्ली

L ————— व्यर्षरी, ~~व्यर्षरी~~ व्यर्षरी ————— व्याटरी,

व्याटकरी 17.3.12 ————— सुम्बरी HPariis

15912 ————— तुम्बीवीणा Pariv 3616 —————

तेजनिलय Lāty ————— भूमि m (Say) 34

————— महावीणा Lāty ————— रुद्रवीणा Sangit

————— कद्दी L ————— वीणाभिद —————

शूर्पवीणा Lātyr, Tel ————— षट्कर्णः —————

सुरवण्डनिका D. 7.1., सुरमण्डनिका ————— सूत्रवीणा

1. लावुकी a kind of l. composed of joints of reed

काण्डवीणा Kāṭh, Lāṭy, Kāṭyār, Kāṭhār a kind of

l. (often mentioned in the Vīṇā) बलुकी Kāṭh, Kāy,

etc, बलुकि a kind of l. played by Gaṇḍālas कटौलवीणा

a kind of l. (said to be also applicable ironically to the

horn blown by Pala-rāva) शम्भवीणा l. a kind of l.

said to be played by Gaṇḍālas काण्डवीणा l. a kind of

l. (so named from being similar in shape to the tortoise)

कच्छपी

a kind of Wāṇa or l. शारदा

L

' l. ear ' (W. of a man) वीणाकर्णः Wit ' l. ' l.W. of a (W. of a) वीणास्थः L ' l. ' l.(W. of Wāṇa) वीणावाणि in Wāṇa a l. name ofgourd आलापिनी the l. of a Wāṇa कण्डौलवीणाL कण्डौली L the l. of Wāṇa बृहती Lthe l. of one of the donigola attendant on five प्रभावतिL the l. of one of the Wāṇa attendant on five प्रभावति

L the l. of the Candala कुवीणा L कन्दरा

L किन्नरी L the l. of the anbhava

Tumburu कलावती L a l. of the shape of a bottle -

round अलाबुवीणा L the l. of śivā-vasu

बृहती L a l. player वीणागायिन m Tr, ६, ८,

Gr २० ' l. - stick ' (the neck or long rounded board of

a lute) वीणादण्डः L a l. with one chord एकतन्त्री,

एकतन्त्री a l. with 7 strings परिवादिनी

Now the neck of the Indian l. प्रचालः L the neck or

long rounded board of l. वीणादण्डः L the part of a l.

below the neck (for deepening the sound) कारा L

a part of the Indian l. called the belly ककुभः L

a particular part of a l. क्षितिका L is a rec. ltr

kind of l. दोषवति L has 117. 111 L the rest of the

Indian l. (made of cane) कलिका L player on a

l. वीणावादः वीणावाद्यम् L वीणिनः

mn leg, Kathas a plectrum for sounding a l. वीणावादनम्

L possessed of a l. वीणावत् mn leg 6.1.219, sch

pressing the strings of a l. with the left hand तलः

8 ' Manuchandra's l. ' (a kind of l.) रामवीणा L

a round-headed peg round which the string of a l. is bound

वीणाविंशशतिका L Niva's l. कौलम्बी cal _____

अनालम्बी the sound of a l. वीणाशब्दः (ifc आ)

Kathas _____ उपक्वणः, उपक्वाणः L _____

वाणशङ्खः ॥ 4.113 the tie of a l. (or lower part

of one of its ends where the wires are fixed) वीणानुबन्धः

L the Vīṇa or Indian l. वीणा ॥, ॥r, etc

कण्ठकूणिका L a ṇa or l. सुतहः ॥ well accor

panied
pained on the l. (as a song) सुतन्त्रि ॥ mfn Pitus

without a l. अपवीणम् ॥ in Pan 6.2.137 .

lute and flutes वीणातूणवम् ॥

to play on a lute before उपवीण्य ॥ Nom ॥r, ॥r,

etc to play on a l. before or in the presence of उपवीण्य

Nom , Ragh, Kād, etc .

lute-player — वेणिक्: 'is, Kathāc —

वीणावादः VS, ŚBr, ĀpŚr .

lustriant and उच्छ्रित riv, , etc — कठोर

f(आ) Uicch — (as a plant) प्रौढ party,

Kavyād .

having lustriant hair केडिक् Tan 5.2.1 .

to make lustriant कठोरम् Nom कठोरमति Mālatīm.

luxurious adj मृष्टेरुक् L .

(perhaps) luxurious life सुखवाटिका Lalit .

luxury n विभवः Near .

a particular article of luxury (2) मानमयः

Hariv 8455 (Nilak) .

Lycopodium imbricatum पाषाणभेदनः I, पाषाणभेदिन

N L

वराहक्रान्ता

सूक्ती

I.

Lycopodium obscurum

सीताहारः

lye n पलपूजनम् TS, AV, Kaus .

ling adj अनृतिन् — अनृत (इ)

— मिथ्यावाच Sāh, मिथ्यावाद Pāncat,

मिथ्यावादिन् in, , etc, मिथ्याव्याहारिन् th

— मिथ्याप्रवादिन् Pāncar — असत्य RV

4.5.5, etc — वक्रि L — वितथवाच्य

sinhās, वितथवादिन_ Kathās — व्यतिरिक्त

th .

addicted to lying आनृतिक th .

lying adj उपशायिन् — शय f(आ)

— शयित h, hav, etc — जीवन —

शयानक — शय, शयक f(इका)

ishn — शशयान, शिशयान — उत्त

AV — न्यस्त — संस्थित Yajn,

h, etc .

Prob. lying down निशायिन् (gana ग्रहादि)

— शायिन् r, etc (mostly i/c) — उपशायिन्

h — शयन Tancar — शयान in, h,

etc — शयु — यत्रतत्रशय h 1. above

उपरिशय Common on T'p'r 1. across (at birth, said

of a particular position of the child) तिस्रगागत

Gusr 4.15.6 1. along अनुशायिन् ir — वशायात

(ifc) — (a road) वशागत 1. and sitting

शय्यासनरथ 1. and sitting and eating together

सहशय्यासनाशन and 1. by the side of

उपशीवन f(वरी) Naitr 3.13.16, Vāṭ 1.

crosswise तियञ्च , , , etc, तियञ्च Gal

1. down apart अपनिषाद्व Naitr (a bird) 1. down

in its nest in the presence of (a spectator)

अभिनिरीयमानक Naitr 1. down to sleep wherever

sunset finds one यत्रास्तमितशामिन् Naitr 1. extended

उत्तानशीवन f(अरी) Naitr 3.21.10 1. in निवेशिन्

Kāv, Naitr — निविष्ट (loc or com) , etc

निवेशवत् — हित IV, etc — निष्पादिन्

hath, Kathās — हित f(आ) (loc) हा, हा, हा

1. in iron (sai of fire) अयःशाय f(आ) हा, हा, हा

Katyār, अयाशाय Hattr 1. in mud with any soiled

person दिग्धसहशाय Pan 3.2.15; Vartt 2 Pat 1. in the

heart हृच्छय Huh, Oh 1. in wait प्रतिस्पश (100)

प्रतिस्पाशन (IV) 1. in water उदक्शाय

जलशायिन् R 1.43.14 — (a kind of a

religious austerity) जलशाय्या R 7.76.17 1. in

Water as a kind of penance सलिले शय MBh, Hariv, Kur

1. near उपशानिन् f(बरी) MaitrS 2.13.16, Kāv

निवेशिन् Kāv, Śamk 1. near at hand उपशय

Dr, 'and' 1. obliquely तिमिञ्च MBh, S, etc,

तिमिञ्च al 1. on निवेशिन् Kāv, Śamk

निवेशवत् Kum — शित av, etc

समुपस्थित f(आ) (loc) — आसक्त Dr,

MBh, Vāthās, etc — निष्ठादिन् Vāth, Vāthās

परिसर (comp) Megh, Uttarar — (नीन) MBh, Kāv,

etc 1. on ashes भस्मशायिन् 1. on the back पृष्ठशाय

पार्श्वदि 1. on the bare ground स्थलीशायिन् Charter

स्थण्डिले 1. स्थण्डिलशायिन् 1. on the belly

उदरशाय Kāty on Pāṇ 3.2.15 1. on the ground

पतितस्थित Kathās 1. on the ocean सागरशाय

'is 1. on the side पार्श्वशाय Pa. 3.2.15 Varṣ 1,

पार्श्वशायिन् m Var 1. outside (the town) बहिःसंस्थ

Kathās 1. over उपरिशाय Comm on ĀpŚr 1. round

आशयान 1. 1.11 से 1. side by side सहित

PV -1. together सशयन (३) ShadvBr, Laty

स्वाक्षित् IV 1. transversely तिथिश्च IV, 13,

1, 200, तिमिद्रुच्य ^{cal} 1. mon उपाशित ^{author,}

Kathas, ————— 3144 SB, Kum, R, Kathas, etc

उपस्थित usr उपारत BhP

निघण्ण (loc or comp) SBr, Hariv, R, etc 1. with

the face of which' कृष्णशायिन मार्ग 1. with the

face towards the ground अनुत्थान 1. with the head down

down अनमूर्धशाय (same पार्श्वदि) ~~to~~ to

remain l. विशी विशेते used for l. upon

आधिशायित.

causing to lie down संनेशन (ई) or

wishing to l. down शिशायिषु

lying = अनृतम् — अनृतवदनम् —

मृषाद्यम् Ipast (with Buddhists on the

10 sins) मृषावादः Dharmas 56 .

a lying messenger मिथ्यादूतः Pāncas .

lying n ~~1~~ शायिका Ven 1.3.1 & Wrtt 1, 2.3.15,

sch _____ (the act of) लयनम् 'is', 'ch .

the act of lying close to उपवञ्चनम् the act of l.

down शयनम् , Kav, etc l. down संवेज्ञः sch

_____ संवेज्ञानम् RV, GrSrs, BhP _____ लयः Mb _____

संलयनम् cat the act of lying on the bar ground (as

a reference) स्थण्डिलशय्या, स्थण्डिलेशयनम् ^{का}, स्थण्डिलशायि-

स्थण्डिल, स्थण्डिलसंवेज्ञानम् the act of l. and sitting

शय्यासनभोगः Nal l. buried in the earth

श-माशयनम् 3.13450 l. own to sleep संशयः

(ifc 2 आ) L ' l. in the heart ' (love or god of love)

मनसिशयः ikr, मनसिज ' l. in the sun '

(a kind of lizard, etc) प्रतिसूर्यशयानकः L the l. near

उपशयः the l. near or by the side of उपशयः

शयानः
l. on अधिशयनम् l. on a couch of as'es भस्मशय्या ।

शयः ' l. on Amrita ' (. of Vishnu) अमृतशयः Pariv

' 1. on the earth ' (1. of Vishv) भूशयः MBh the 1.

together with सहशय्या Apast, सहशय्यम् RV

manner of 1. शायिका the state of 1. in शायिता (ifc)

MBh, Kathās the sum for 1. down उपशयः (ifc)

Jan 2.1.39 .

causing to lie completely in परिशयनम् Baudh

desire to 1. down शिशयिष्ठा .

lying in ~~2-I~~ स्नाति f Hariv, Kathās .

care of lying in woman

कुमारभृत्या

Page 3, 12

a l. in chamber

सूतिकागारम्, सूतिकागृहम्, सूतिकागेहम्,

भवनम्

सूतिकावासः L, सूतिका L — प्रसवगृहम्

NW

सूतिकागृहम्

L

— सूतिगृहम्,

सूतिगृहम्

Bhp

—

अपवरकः

Kathas

अरिष्टम् L

—

गर्भवेष्टनम्

n Page 3.12 (C)

जातवासकम्

Kathas 55.194

—

जातवेष्टनम्

n Kathas 17.55

—

रक्षणागृहम्

Page the l. in of

pregnant woman

गर्भिण्या गर्भस्य निपतनम्

VarBrS li 35

a l. in room गभगारम् L a l. in woman स्तिका

AV, etc — सोप्यन्ती ŠBr, etc .

lyingly मृषा ind AV, etc .

lymph n लासीका Car, Bhpr — असृक्करः L

— आहारसंभवः L — घनधातुः L —

चर्मसारः, चर्मम्भस् n L — तेजःसम्भवः L,

अग्निसम्भवः — महाधातु m L — मूलधातु

m L — (as one of the 7 dhātus) मेदस् m L, etc.

lymphatic n मेदोवहम् W .

the lymphatic humour षड्रसासवः L .

Lythrum fruticosum सुत्रिका L .

a kind of macaroni (shaped like thread) सुत्रिका

mace n ± गदा MBh, R, etc — धनः RV

1.33.4, 1.36.16, 1.63.5, 9.97.16, AV 10.4.9

→ गुडत्वचम् L — अतिकोशी L —

जाति पत्नी hanv, hpr 5.57 — जातिपणी

र — जाती Susr, Varh — जाती, जाति

2 Susr — जातीपत्नी Bhpr 5.2.56 — मुसलः,

मुसलम् In, Bh, etc — याष्टि n (L) यष्टि —

जातिदि m .

having a bright mace निमलगद nfn with an iron m.

प्रद्यनः, प्रद्यनम् L the n. of an officer वेत्रम्

a man armed with a m. लगुहस्ताः, लगुरहस्ताः with

uplifted m. उद्यतगद nfn .

macebearer n वेत्रपाणि n Variv, वेत्रहस्ताः

Kathās .

mace-handed adj गदाहस्त W .

macerate vb परिषिञ्च caus परिषेचयति,

परिषिञ्चयति caus .

not macerated अपलपूषनकृत car cell n.

स्वतन्त्रिण. car .

maceration of indigo

नीलपाचनम्

W .

machination n

कपटप्रबन्धः

lit

विचेष्टितम्

' root- machination ' (employment of roots for mari-

cal purposes) मूलकर्मिण् n in 9.293, etc, मूल-

कर्मक्रिया

h .

machine n यन्त्रम् ... , ... , etc उपकरणम्

Patyār, Sāṁṣār, Vājā, ... , etc विलासः L, यन्त्र.

any machine योऽयम् (only L) an iron n. like

a snake's back-bone अहिपृष्ठम् L (prob) a kind

of wooden n. शरभा n. for drawing up water वारियन्त्रम्

Mālav L. for watering यन्त्रप्रवाहः ... a n. for

raising water from a well अरधट्टः Pāncat, अरधट्टकः

L a n. for raising water from a well विलोमम् L

a n. like a frog मण्डूकः (ifc f आ) L a small

m. for raising water

दद्यायन्त्रकम्

Mac 5.841.

a constructor of machines

यन्त्रतक्षन् n Kathas

furnished with m.

यन्त्रवत्

mfn Tan having 10 water-

raising m.

दद्यायन्त्र

mfn

6.44.24

possessing m.

सयन्त्र

mfn

—

यन्त्रवत्

mfn Tan

with

m.

सयन्त्र

mfn

.

consisting of machinery यन्त्रमय mf (इ) n. ॥

Kathas .

machinist n यन्त्रकः (यन्त्रिक) — यन्त्रमकार

mf .

^a
Micrognathus pankalus गवाची — पडु. गडक,

पडु. गण्डी, पडु. गालि f L — (commonly called

pancal) अह्मी L .

Macroporonatus natus

मदुरः

(n. 1. 2) Lalit,

Apr _____ मदुरः. L _____ (a kind of fish)

राजशुद्धः : L .

nad adj I उन्मत्त

AT 6.111.3, Litr, Tājñ, 17h,

etc _____ प्रमत्त " , प्रमद I _____ मत्त 17h,

etc _____ उन्मादिन् Kathas _____ उन्मादवत्

Kathas _____ सोन्माद (आ) _____ उन्मत्तवर्णि

मयकल

Kalid

उमद

MBh, etc

उन्मत्तक

उन्मत्तरूप

उन्मद

उन्मदित

PV 10.126.6, AV 6.111.3

उन्माद

MBh

वातिक (इ)

वातुत

Chartr,

वातुत

(आ)

ajat

वातहत

Buddh

वायुग्रसा

VarBrS, Das

वायुनिष्ठा

Das

II

उल्कट

MBh, R

उद्युत

AV 6.111.2

कुश

L

दृष्ट

MBh, Kāv, etc

मिदट , मिदु

I. _____ (a word used in Bengali)

पागल

Phalun v

भौत

इ(इ)

Kathas,

भौतिक

इ(इ)

n, m, etc

मोमुच

for

— भोगित

I

ह

हतचित्त

(ii)

हतचेतस

(i)

हतधी

(iii)

हतबुद्धि

(iii)

हतमति

(hurtan)

हतमानस

Year,

हतमेधस

not mad

अनुन्मत्त, अनुन्मदित

MS 6.111.1-1,

अनुन्माद as if m. उन्मत्तवत् ind. 'blinded

by m. illusion (besotted) कुमदान्ध 5.12.16

caused by m. for आत्तक 'sust' causing to m.

उन्मादमित 'ak 46.2 'dressed like a m. man'

(W. of Śiva) उन्मत्तवेष्टः intensely m. for अभिष्वङ्गः ^{दिन}

aitrup like a m. man उन्मत्तवत् ind a m. dor

आत्तकः L, आत्तकः 'sust' m. in battle रणोत्कट

R a m. person हरिप्रियः m. (said of a dor) वैशित

L m. with love कामोन्मत्त Das to make m. हृष्ट caus

दपयति Tanc, Kathās more m. उन्मत्ततर

not being m. अनुन्मादः Taitrē relating to a m.

Idon आत्मक gusr .

to be mad उन्मद् उन्माद्यति TS, TBr,

TāndyaBr, TBr, Kathās to become m. उन्मद्

उन्माद्यति TS, TBr, TāndyaBr, SBr, MBh, Kathās to

be m. दिव् cl 4 दीव्यति, दीव्यते — हृष्ट cl 4

दृष्यति 3r — मेद् cl 1 मेरति = धातु

9.3, = (v.l. मेद् and मेरेद्) — मेड् cl 1

मेडाति धातु 9.4 (v.l. मेड् and मेरेड्)

— मेरेद् cl 1 मेरेरति धातु 9.3, मेरेड् मेरेडाति

Vop — मेड् cl 1 मेडाति धातु 9.4 (मेद् v.l.)

— रोड् cl 1 रोडाति धातु 9.73 — लोद्

(लोड्) cl 1 लोरति (लोडाति) धातु 9.7 — लोड्

cl 1 लोडाति धातु 9.74 (v.l.) .

a variety of Madana

रथूलबृक्षफलः

L .

madden vb

उन्मद

caus

उन्मादयति, उन्मदयति

TS , EBh, R, Das .

maddened by disease (said of a dog) रोगोन्मादित

mfn .

maddener n मदीयतृ Pagh .

maddeningmaddening adjउन्मादक, उन्मादन

Kathas

मादन

Cusr .

Bengal madderमुण्डा W — विकसा L (विकसा)the colour of the Indian n.मञ्जिष्ठा रागःwith m. मञ्जिष्ठा mfn GrS, R, etc having the colour ofIndian n.मञ्जिष्ठाभ mfn VarGrSIndian m.मञ्जिष्ठा

Kaus', Susr red as m. माञ्जिष्ठा mfn GrS, R, etc .

to dye with madder माञ्जिष्ठीक माञ्जिष्ठीकरोति

Ālar .

made adj I कृत RV, AV, etc — प्रकृत , etc

— विहित Mn, etc — विहित Mn, etc,

etc — समाहित Hariv — द्यतित (in comp)

Pāncat, etc — परिकल्पित Mn, MBh, Kāv, etc

— प्रकल्पित MBh, Kāv, etc, प्रकृष्ट P, Kathās

— कृष्ट — कल्पित

II अभिनिर्मित 3.76.30, Vir 5.3

आरोपित — उपरचित MBh, Tharty, Mad

कल्पित 3.71 — कृतक Vir, Bh, etc

— प्रणीत Up, MBh, etc — प्रयुक्त Kum

— प्रवर्तित MBh, Vir, etc — मात 5.

45.6 | — संसिद्ध Hariv, Kathās — सम्भृत

SBh, Kalid, Susr — साधित BhP

not made अकृत (आ) anything n. of विकृति

f (ifc) the said n. कृत्रिमत्वम् n. according to

the rules of art शिल्पविधानदृष्ट various n. any

ish हारित Spiced, moist, etc n. by a name of the

first three castes आयकृत tan, tātār, taitrī n.

by eye-raja दैवराजक कलाद्यादि, दैवराजिक

f (आ and इ) काश्यादि n. by one's self स्वयंकृत

f (आ) त्र, etc n. by or out of निर्मित (incar.

or comp) (abt, instr. or comp) ३३r, ३n, ३, etc n.

by the gods देवकृत ३३, ३३r, etc n. for रचित

(nom) ३३त्त n. from विनिर्मित (abl. or comp) ३३, ३३r, etc n. from the plant ३३३३ ३३३३ ३३३३

etc n. from the plant ३३३३ ३३३३ ३३३३ ३३३३

n. good ३३३३, etc n. in ancient times (as a

pond) ३३३३३३३ ३३ ३३३३ n. light of ३३३३३३

३३, ३३r, etc n. low ३३३३३३ ३३३३ ३३३३ n. ३३३३

ally ३३३३ ३३ ३३३३ of रचित (instr. or

comp) ३३३, ३३r, ३३३ — ३३३३ (in comp)

Pancat, etc — ज (आ) ifc Pan 5.25, Susr, Heat

— निमणिम् (ifc) Susr — विनिमणिम्

ifc — निरुद्ध (instr.) MBh — प्रकृत

(ifc) Pan 5.4.21 — प्रसृत — युत

— शीलित (ifc) Gīt — सम्भवः (ifc)

— समामृत (comp) MBh — सम्भू (comp)

Kajñ — सम्भूत (obl. or comp) sp, m, f, n,

etc n. of Silva wood बेलव इ इ । इ, etc n. of

bricks इष्टकामय m. of evaṭara or देवदारुमय

f(इ) m. of flowers of the celestial Parijataka

पारिजातकमय f(इ) Kathas m. of gandī (Arjuna's

bow gandīva) गाण्डिमय m. 3.35/0 m. of kurva मूवामय

f(इ) m. of raja-dala's wood राज्युदात

f(इ) m. of stharara स्थागर

m. of स्थागतः, स्थागतम् (१) किशरादि

m. of stone अश्मन्मय f(इ) m. 4.33.2, 10.17.1,

101.10 m. of the car śva-var (1) आश्ववार, आश्ववात

usr, Kātj'r, Paitrā n. of the tree eva-dārū देवदारु

f(ई) n. 4.3.139, Kās n. of the Indian fig-tree वाट

f(ई) n. 4.45 n. of the lent śva-balā आखबल

f(ई) usr n. of the wood of the Pīlu tree (as the staff borne by a Śaśya) पैलव f(ई) n, lent n. of

icakila flowers विचकिलमय f(ई) rich n. out

अवधृत Common n. 3.13 n. over to समर्पित

(loc or comp) Kāt, etc n. over to Yama यमसात् कृत

n. public by an inscription उन्मातित Inscr n. ready

(to) सञ्जीवित Kathās, Bh., Mit — कृत

IV, etc — समस्त — हित (आ)

III m. of m. as an' tures रजस्तमोमय (इ) Kathās

m. with ज f(आ) ifc 5.25, usr, Vort one who has

II. सृष्टवत् one who has m. anything कृतवत्

one who has m. a vow बद्धप्रतिज्ञ f(आ) Kathās

one who has m. prepared (to the priests as a sacrifice)

प्रयतदक्षिण

IV one who has m. up his mind

संनर्जितमानस

Lalit a place ready m. कृतभूमि

1 Up a place where metallic vessels etc. are m. कुप्यशास्त्र

2 thus m. तथाकृत well m. (as food) सुभूत

3 well m. known सुशील सुप्रवेदित

Buddh .

to be made करणीय ११, ३, etc कर्तव्य

१०, ११, १२, १३, etc कार्य ११ ३.११.५, १२,

१३, etc विरचयितव्य ^{तव्य} Samk उपकल्पयित

4 दत्तव्य ११.११.७ anything to be m.

of wood दारुकृत्यम् Pañc 1.108 easy to be m. सुकल्प

to be m. out अवधार्य — अवसेय Jain,

corn, etc to be m. quiet उपशमनीय śāh .

caused to be m. कारित if m, etc, to one who

has caused to be m. कारितवत् .

' having a Sudra woman for wife ' (the husband of a

(Sudra woman) मद्रिकाभार्यः Pan 6.3.37, ch a Sudra

woman मद्रिका — मद्रस्त्री .

the eastern Indian पूर्वमद्रा n . 1 . the heavy N.

सुमद्राः m pl Pat on Pan 2.1.6 .

relating to the plant called Madhuka

माधुक

mfn L.

belonging to the Madhuka tree

माधुक

mfn 70

coming from the M. tree

माधुक

mfn

a kind of

संवत्सपत्रकः L.

mad man मत्तः L — वातराजः .

madness n उन्मादः — उन्मादिता Hear

— प्रमादः L — प्रामाद्यम्

→ प्रदृष्टिः f — प्रेषः L .

confusion - madness उन्मादिन् min — उन्मादक

mfn , उन्मादन mfn Kathas — उन्मद mfn

fig 3.30 — उन्मदिष्यु Naish Chimnir .

उन्मत्तलिङ्गिन mfn . produced by the action of

demons

Phantas or ~~deas~~ inimical to children भूतकाउग्रहोन्मादः

Pancar .

the circle of the legs priests

अव्यङ्गः, अव्यङ्गः

hav 1, (विद्यङ्ग or विद्याङ्ग)

belonging to the

मागधक

the Varan

belonging to the land of the Magadhas

मागधदेशीय

born in the l. of the

मागधदेशीय

city

of the

मागधपुरम्

at the eastern

पूर्वमगधाः

in the happy

सुमगधाः

at on Jan 2.1.6

a prince of the

मागधिकः

Varia a princes of the

म.

मागधा

PadmaP

मागधी

MBh, R .

magazine = भाण्डुडा (mag) , भाण्डागारम्.

a magazine of grain धान्यसंकु. हः
अ

maggot सौक्ष्मकः L.

the constellation usually called Magha

अध्यास

2 pl 10.55.13 the lunar mansion

कोष्ठागारम्

Varṇa relating to the constellation

माघ mf(इ)

in ŚaṅgS, IBh

the month Magha

माघः (scil. मास) Var, etc

relating to the month M

माघमासिक mf(इ) n Bh

magian n मगः Var, BhavP

मगु m Cat

magic n I इन्द्रजातम् — इन्द्रजातम्

Wateray — जातम् Pas 9.12, Mathas 34.122

आभिचारिकम्.

II अक्षयि — कामिणम् (cp 5.4.26,

Pajat, कामिणत्वम् Sis 10.37 — कृतम्

कामिणी — कृति — कृत्या (cp 7.3.170)

, etc — चित्रकर्मि — नभश्चमसः

I — प्रतिमन्त्रण Ipy — (?) मन्त्रयोगः cat

माया , etc — मायिन्

युक्ति f. Kāv, Kāthās, Kāncar — योगमाया

Kāvās — शक्रजातम् Kālac — शम्बरः

L, माया, शम्बरम् Kāthās — शम्बरशिल्पम्

Kaish — साधकत्वम् as — सिद्धम् Kāncar.

the art of magic etc इन्द्रजातम् Kāthās ,

Kānāv, Kāab, Kāntān, Kāh, etc by power of m. योजतः

in demoniacal m. असुरमाया IV 3.9.4, etc,

Kāushar, Kār destroying the effect of m. कृत्यादुषण

mf(इ)n, कृत्यादूषी mfn 2.4.6 devoid of n.

विप्राय mfn exercising n. of various kinds

विद्याजम्भकवार्त्तिक mfn familiar with n.

पुण्ड्रजातिक mf(इ)n the jewel of n. मन्त्ररत्नम्

a kind of n. उदकचन्द्रः (Quench) 2 — स्वरवोद

(स्वरवोट)

Rajati 5.238, Car 6.23 — पत्रचारिका Divyāv

प्रक्रामणी Divyāv — मनोजवः, मनोजवम्

Divyāv — विरवी Divyāv — संक्रामणी Divyāv

साम्भनी
साम्भनी

ivyāv a kind of m. and सिद्धरसदण्डः

Pāncat m. art मन्त्रविद्या Kathās मन्त्रवादः Kāv

आवर्तनी

the m. art of releasing any one

मोक्षणी

cris a m. jewel

अगद

ivyāv

m. ointment अञ्जनम् (one of the Upapatakas)

आभिचारः m. (one of the minor crimes) आभिचारः

a m. and योगदण्डः linhas (prob) रसदण्डः (prob)†

Pāncat performing anything by means of m. कामिज m. (इ)†

possessing a m. jewel सिद्धरत्न mfn Kathās the power

of m. योगबलम् F, BrahmaP, Kathās — विद्याबलम्

BBh 'practising m.' कृत्तिकरः L — कृत्याकृत

mfn AV proficient in m. skill अनुग्रहिन् m relating

to m. ऐन्द्रजातिक mf(ई)n Prab the science of m.

art ऐन्द्रजातिविद्या skilled in m. मायाधर R

— चित्रकर्मविद् mfn W a teacher of the art of

योगाचार्यः
m. चित्रकर्मविद् Mricch .

magical adj ऐन्द्रजातिक f(इ) Prab दित्य

(Pāṇ 4.2.101) मायामय f(इ) Up, MBh, R,

etc मायामन्त्रम् ifc यन्त्रम् ifc or

ifc साधक f(इन्ना) Pāncat, Rajat .

any being endowed with magical power योगिनी

Hariv, Kathās, etc any m. object सिद्धद्रव्यम् Cat a

Brahman skilled in the m. texts of the Atharva-veda हिंसकः

(only 1) a class of works teaching m. and mystical

Formularies लब्धम् Varv 16.13, Tancat, 'as,

Kathās 63, Varvā connected with many m. arts मायावत्

refn 247, Ach the construction of m. squares भद्रगणितम्

Col employment of roots for m. purposes मूलकर्मम्

In 2.290 etc, मूलकमक्रिया with coin (through the

air) by means of m. power योगगामिन् having m.

powers मायावत् PY, 7, Balar a kind of m. instru-

ment (made of Parna wood?) पर्ण मणि a kind

of m. bill कल्पलतिका a kind of m. spell परिमलः महाकृत्या

cat a m. art योगः with, Kav, etc मायिन्

BhP a m. art employed to bewilder an enemy मोहः cat,

मोहन m. cat मायायन्त्रविमानः, मायायन्त्र-

विमानम्

a m. ceremony having for its object the destruction of an

श्रावणम् (also श्रावणकर्म ^{कृत्यम्} ५ श्रावण ८)

श्रावणम्, श्रावण a m. ceremony performed with a corpse

शिवसाधनम् Cat ५. influence तेजस् ५ (often

५) ५, ५, etc तेजो a m. jewel योगरत्नम् Cat

५. means मन्त्रशक्ति ५ Kathas a m. notion दिव्यौषधम्

शार्ङ्ग 2.13 ५. powder योगयुग्म ५, ५ ५. power

मन्त्रशक्ति ५ Kathas मन्त्रबलम् Kathas

तेजसtejas (often gl.) m, f, etc, तेजो the m. power of flying

खेचरी (with सिद्धि or गति) Kathas 20.

101, served , etc the m. power of increasing size at will

महिमन् m Vet, Pancar (cf. 110 247) a m. ritein which ^{wine} ~~wine~~ is sprinkled about परिमेहः parimeharites performed in a burning ground / obtain control overwill spirits इमज्ञानसाधनम् imajñānasaadhanam a m. shoo

(supposed to carry the wearer wherever he wishes)

योगपादुका

ipās

- (supposed to convey

the wearer wherever he likes)

सिद्धि

f

m. skill

विद्या

m. rich

साधकवर्ति

f

Pancat

योगवर्तिका

Das

a m. word

मन्त्रपदम्

Kir

a master in m. art (said of a Yogi) योगेश्वरःYogī the Yogi or m. power of abstract meditationयोगमाया

Pancat

a means of obtaining m. powerसिद्धिसाधनम्

Pancat

a mystical syllable used in

n. starts हुम्, हूम् in (n.) navel. circle

नाभिचक्रम् Cat. om. n. ar. स्वमाया ...

particular form of n. power महासिद्धि ... antis

a particular n. circle हाटकः ... a particular n.

... स्तम्भनम् a particular n. ...

आदि. रसः ... perfect in n. power राह्य

the performance of n. rites (... acquiring a supernatural

powers etc) सिद्धसाधनम् ... possessing n. power

of 3 kinds त्रिप्रातिहारसम्पन्न ... possessing

great m. powersसुसिद्धpossessing . powerसिद्धिमत

Kathas

possessing . powersमायाविन्

IV, Ith, , etc

rivalry in . powerशत्रुवाद्यम्to become a magical ointmentसिद्धाञ्जनाय onसिद्धाञ्जनायते

Dhanamj

a particular magical art पश्चिनी MarkP _____

स्तम्भनम् a particular ~~mag~~ m. art personified

मायावती Kathās (with Jainas) a particular m. art

personified as one of the Vidyā-devīs प्रज्ञप्ति f Kathās,

प्रज्ञप्ती I.

the construction of magical diagrams

भद्रगणितम्

Col.

a magical formula

पद्ममाला

DevīP

—कु

m L a kind of ~~m~~ m. formula against evil spirits supposed

to possess weapons

दुन्दुभिस्वनः R

a ~~m~~ m. formula pro-

nounced over weapons

पराङ्मुखः

R

a m. formula recit-

ed over weapons

विमलः

R

a m. formula spoken over

पद्मनाभः
 weapons ~~विमलः~~ R a particular m. formula ^{वनकवचम्} महापुरुषजा-

Cat — महापुरुषविद्या Bhp — विद्वंसिनी W a

particular m. formula supposed to be efficacious in causing

the return of an absent person विपरिवर्तनी (with or scil

विद्या) Kathās having plenty of various m. formulas

नानामन्त्राद्यसिद्धिमत_ mfn Kathās.

'female magical texts' योषिता मन्त्राः peculiar to m.

texts मान्त्र mf(इ)n MW proper to m. texts मान्त्र

mf(इ)n MW.

a magic formula spoken over weapons धृष्टः R a

particular m. formula spoken over weapons धृतिमालिन् m R

a particular procedure with a m. formula दीपनम् Sarvad

to consecrate by m. formulas अनुमन्त्र

magician n अभिचारक mf(इका)n एन्द्रजाविकः

Kathās, Ratnāv मन्त्रसाधकः Kathās कङ्कणवर्ष mfn

Rājat 4.246 चित्रकर्मन् m W मायाविन् m MBh,

BhP मायिन् m Kathās योवाविद् m

योगिन् m W वादिकः Heat (v.l. वातिक)

वैतालिकः MW (esp.) साधकः Kathās.

a great magician महानरेन्द्रः Kād (prob) a kind of

m. विद्याव्रतः (prob) Buddh the state of being a m.

कङ्कणवर्षिता Rājat.

the magic powers कृत्वीः

Ved f pl AV 4.18

1 not possessed m. power असिद्ध mfn.

magisterial adj वैनयिक f(इ) MW.

magistracy n अधिकरणम्.

magistrate n धर्माध्यक्षः Cāṇ, Rājat _____ धर्माधिकरणः

MatsyaP, धर्माधिकारिन् mfn Pañc, Rājat _____ अधिकराणिकः

आधिकराणिकः _____ प्रकृतीशः Hariv. ३

a village magistrate आरक्षकः, आरक्षिकः Pañcat,

Daś, etc.

